

KYMI-YHTYMÄ

HENKILÖKUNNAN
JULKAISU

- 1 Ladun varrelta
- 2 Dipl.ins. Stig Linderborg: Klooritehtaan jalostustuotteet
- 6 Kahdet harjannostajaiset
- 8 Räjätyskurssi Kuusankoskella
- 10 Högforsin tehtaan konepajakoulu
- 12 Palokuntamies muistelee
- 13 Tehtaanlääkärin näkökulmasta
- 14 Perheenemäntä ja kerhotoiminta
- 15 Tietoja naistenkerhoista
- 16 Eläkeläisten joulujuhlia
- 18 25-vuotisansiomerkkien jako
- 21 Pitkäaikaisesti palvelleita
- 22 Merkkipäiviä
- 28 Manan majoilta
- 28 Toimituksen tuoilta

Kirjoitusten ja kuvien lainaaminen ilman lupaa kielletty.

TOIMITUS: VASTAAVA TOIMITTAJA: VEIKKO TALVI - TOIMITUSSIHT.: HELI KYLLÖNEN - KIRJAPAINO: KOUVOLAN KIRJA- JA KIVIP.

Farmaseutti Iris Salmi suorittamassa triin laatutarkkailua kaasukromatografien avulla klooritehtaan laboratoriossa. Ks. kirjoitusta 'Klooritehtaan jalostustuotteet' ss. 2—5.

Klooritehtaan tuotanto-ohjelma on parin viimeisen vuosikymmenen kuluessa laajentunut käsittämään useita jalostustuotteita, joiden valmistuksesta, ominaisuuksista ja käytöstä kertoo lehdessämme dipl.ins. Stig Linderborg.

Kuusankosken tehtaiden uudisrakennustoiminnassa on jälleen saavutettu kaksi välitavoitetta. Voikan höyryvoimalaitoksen laajennuksen lisärakennus sekä Kymintehtaan vedenpuhdistuslaitos kohosivat joulukuussa harjakorkeuteensa.

Koulutustoiminta on laajentunut yhä useampia ammattiryhmiä käsittäväksi. Viimeksi ovat 'koulunpenkillä' olleet panostajat ja sellaisiksi aikovat sekä joukko työnjohtajia. Räjätyskurssin opettajana toimi kokenut pioneeriupseeri majuri P. Salonen.

Högforsin tehtaan konepajakoulun 4-vuotinen oppijakso on jälleen päättynyt yhden luokan osalta ja koulusta valmistui 22 uutta ammattimiestä. Erin-

omaisen näyttöön koulun tasosta antoi koulun joukkueen saavuttama voitto teollisuuden ammattikoulujen työtaitomestaruuskilpailussa.

Tehtaanlääkäri aloittaa tässä numerossa kirjoitussarjan, joka varmaan tulee herättämään mielenkiintoa. Lääkäri näkee asiat omasta tärkeästä näkökulmastaan ja hänen antamiinsa neuvoihin ja ohjeisiin toivoisi jokaisen yhtiöläisen tutustuvan.

Lehdessämme on kaksi haastattelua. Osastopäällikkö Hjalmar Ruth, jolla on yli 40 palokuntalaisvuotta takanaan, muistelee omakohtaisten kokemustensa valossa VPK:ta. Rva Irma Haapala kertoo perheenemäntien kerhosta, josta on tullut hänelle mieluista vapaa-ajan harrastusta.

Vanhan tavan mukaan helmikuun numerossa kerrotaan ansiomerkkien jakotilaisuuksista ja eläkeläisten joulujuhlita.

Ladun varrelta

Hiihtäminen on suomalaisilla veressä. Sukset ovat olleet erämiehen kulkuneuvo ja tänä urheilun vuosisatana hiihtämisestä on tullut kansallinen urheilulajimme. Siihen ei ole varmaankaan vaikuttanut yksinomaan tottumus ja Suomen pitkä talvi, vaan hiihtäminen tarjoaa juuri sitä, mitä suomalainen urheilulta luonnostaan vaatii: hitaasti kiiruhtamista, kestävyyttä ja sitä paljon puhuttua sisua. Suuri houkutuksensa on myös sillä, että ladut johtavat aina luonnon pariin, pois teiltä ja asutuskeskuksista lumisiin metsiin.

Hiihto on myös kilpaurheiluna suosittua ja suurten hiihtokilpailujen voittajat ovat kuin kansallisia sankareita. Suomen värien vieminen voittoon kansainvälisillä kilpaladuilla onkin kunniakas saavutus. Kilpailu on aina äärimmäisen ankara ja vankan kunnon sekä hyvän hiihtotekniikan lisäksi vaaditaan peräänantamatonta päättäväisyyttä. Tavallisesti nämä latujen sankarit ovat ihmisinä vaatimattomia, jotka omassa hiljaisessa mielessään ovat panneet päämääräkseen voiman koetoksen tässä miehekkäässä urheilulajissa. Parhaillaan ovat Suomen kansan katseet kohdistuneet hiihtojoukkueeseemme, joka Squaw Valleyssa taistelee sinivalkoisten värien puolesta.

Mutta hiihto on samalla kansanurheilua, kuten jo mainitsimme. Sen me voimme todeta omassa yhtiöläispiirissämme. Harrastusurheiluna hiihto on ylivoimaisesti suosituin. Esimerkiksi viime talvena lähes 1.000 Kuusankosken tehtaiden palveluksessa olevaa eli melkein joka neljäs osallistui harrastushiihtoon. Joidenkin kohdalta nimi ilmestyi latulaatikon ja hiihtomajan kirjaan vain kerran tai muutaman, mutta suurin osa keräsi tililleen kymmeniä jopa satajakin kilometrejä. Kaikkiaan käyntejä kertyi yli 30.000, mutta tässä huikeassa tuloksessa olivat osallisina myös yhtiöläisten perheenjäsenet. Varsin yleistä näet on, että paitsi lapset myös perheenemännät harrastavat ahkerasti hiihtämistä. Yhtiömme toisillakin tehtailla on tämän harrastusurheilun pistetili komea ja kaikkiaan n. puolitoistatuhatta yhtiön palveluksessa olevaa osallistui viime talvena harrastushiihtoon.

Vuosien mukana yhtiöläistemme osallistuminen tähän kilpailun luontoiseen harrastushiihtoon on jatkuvasti lisääntynyt ja varmaan ylivoimaisesti suurin osa hiihdetyistä kilometreistä tulee tällä tavoin viedyksi kirjoihin. Epäilemättä monenlaiset palkinnot ovat kiihoittajina, mutta yksistään palkinnon toivossa tämä laajaksi paisunut hiihtoharrastus ei varmaankaan elä. Innostus tarttuu ja mukava on hiihtää hyvin viitoitettua latua, joka kaiken lisäksi johtaa määräkohteeseen. Siellä pannaan nimi kirjaan, majoilla viivähdetään hetkinen ja reippain mielin aloitetaan paluumatka.

Kohtuullisin annoksin nautittuna tällainen urheilu tarjoaa harrastajalleen ruumiin terveyttä ja mielen virkeyttä. Tehdas- ja muun sisätyön vastapainoksi se on ihanteellisinta vaihtelua, mitä ajatella saattaa. Samalla se vie niin aikuiset kuin nuoret luonnon pariin ja urheilullisen nautinnon lisäksi luonto antaa kaupanpäälliseksi oman virkistävän antinsa.

Hiihtokausi on nyt parhaimmillaan. Lunta on riittävästi ja päivä on jo sen verran pidentynyt, että työpäivän päätyttyäkin voi ilta-hämärässä tehdä lyhyen lenkin. Kehoitamme matti myöhäisiä sonnustautumaan ladulle. Hiihtäminen on hyvä lääke kevätyksymystä vastaan.

Klooritehtaan jalostustuotteet

Synteettisen kemiallisen teollisuuden luominen perustuu eräiden verrattain harvojen perusraaka-aineiden varaan. Yhdistelemällä näitä keskenään ja muiden lähtöaineiden kanssa päästään mitä erilaisimpiin lopputuotteisiin. Havainnollisena vertauskohtana käytetään usein puuta, jonka rungosta haarautuu suurempia ja pienempiä oksia.

Klooritehtaamme yhteyteen on myös muodostunut parin viimeisen vuosikymmenen aikana tämäntapaista teollisuutta, joka perustuu suurimmalta osalta kloorin, lipeän, karbidin sekä vedyn ja hapen hyväksikäyttöön ja jalostukseen. Tehtaan valmistamat jalostustuotteet ovat suolahappo, rasvanpoistoaineet tri- ja perkloretyleeni, Ky 5-niminen puun sinistymissuoja-aine, valkaisuaineina käytettävät natriumperoksiidi ja natriumhypokloriitti sekä fosfaattisuolat di- ja trinatriumfosfaatti.

Klooria käytettiin v. 1959 näiden jalostustuotteiden valmistamiseen 2.821 tonnia. Mainittakoon, että koko maassa käytettiin v. 1958 klooria muihin kemiallisen teollisuuden tuotteisiin n. 2.000 tonnia. Yhtiömme kloorinjalostukseen perustuva kemiallinen teollisuus tyydyttääkin eräiden aineiden kohdalla koko maan tarpeen. Seuraavassa käsitellään yksityiskohtaisemmin mainittujen tuotteiden valmistusta, käyttöä ja ominaisuuksia.

Suolahappo

Suolahappoa valmistettiin aikaisemmin suoraan ruokasuolasta käsittelemällä sitä rikkihapolla. Tästä menetelmästä on maassamme kuitenkin luovuttu ja valmistus on siirtynyt klooritehtaiden yhteyteen.

Nykyinen menetelmä perustuu elektrolyyssissä syntyvän kloorin ja vedyn polttamiseen. Tällöin muodostuu sinertävässä liekissä näiden yhtymistuotetta kloorivetyä, mikä veteen imeytettynä muodostaa suolahappoa. Lisäksi saadaan suolahappoa sivutuotteena erilaisista kloorauksista.

Klooritehtaassamme alettiin tämän menetelmän avulla valmistaa suolahappoa v. 1939. Aluksi koko koneisto oli valmistettu räjähdysille alttiista kvartsista. Räjähdyksiä sattuiinkin aikaisemmin melko usein vaurioittaen laitteita. Tosin kuumuuden takia vieläkin käytetään kvartsisuuttimia, mutta varsinainen uuni, jossa liekki palaa, on tehty lyijystä. Liekin lämpötila on lähes 2.000° C. Lyijyuunia jäähdytetään ulkopuolelta vedellä, niin että sen lämpötila pysyy 80 ° C:ssa, jolloin lyijyn sulaminen estetään. Kloorivety johdetaan putkia pitkin imeyttimeen, joka uudessa laitoksessa on valmistettu muovi-grafiitiseoksesta. Imeytin on pystysuora torni, jonka alapäähän johdetaan kloorivetyä ja yläpäähän kylmää vettä. Kloorivedyn liuotessa veteen muodostuu huomattavasti lämpöä, minkä takia vesi alkaa osittain kiehua torniin tullessaan. Täten lämpö poistuu haihtuvan vesihöyryn mukana eikä mitään ulkopuolista jäähdytystä tarvita ja laitteet voidaan tämän takia tehdä hyvin pieniksi. Ky 5:n valmistuksessa syntyy sivutuotteena kloorivetyä, josta myöskin valmistetaan suolahappoa saman periaatteen mukaisesti. Viime vuonna oli suolahapon tuotanto 1.750 tonnia, josta puolet saatiin Ky 5:n valmistuksen yhteydessä syntyneestä kloorivedystä.

Suolahappo kuljetetaan ostajille tankkivaunuilla ja säiliöautoilla tai lasi- ja muovipulloissa. Suolahappoa käytetään metalliteollisuudessa metallien puhdistukseen ja liuottamiseen, kemiallisessa teollisuudessa erilaisiin tarkoituksiin, AIV-hapon valmistukseen, höyrykattiloiden puhdistukseen jne.

Tri- ja perkloretyleeni

Trikloretyleeni eli 'trii' ja perkloretyleeni eli 'per' ovat rasvanliuottimia, joiden valmistus aloitettiin yhtiössämme v. 1943. Valmistus perustui alussa ruotsalaiseen menetelmään. Parhaillaan menossa olevan modernisoinnin jälkeen alkuperäiset valmistuslaitteet on kaikki korvattu uusilla omaa konstruktiota olevilla. Samalla siirrytään myös entisestä jaksottaisesta menetelmästä jatkuvaan valmistukseen.

Lähtöaineet ovat hienoksi jauhettu 'nuuskakarbidi', kloori ja kalkki.

Hienojakoinen karbidi syötetään sekoittajalla varustettuun pieneen säiliöön, johon myös johdetaan vettä. Näissä Sirius-kehittäjissä muodostuu tällöin asetyleenikaasua sekä kalkkimaitoa. Asetyleeni kerätään kaasukelloon, josta kompressori imee sitä tarpeen mukaan ja painaa asetyleenin kuivaustornien läpi tetran valmistuslaitteisiin.

Asetyleeni on erittäin tulenarka ja räjähdysherkkä kaasu, minkä vuoksi kehittäjien sähkölaitteet samoin kuin valaisimetkin on ollut pakko sijoittaa seinien taakse, valaisimet jopa ulos ikkunoiden taakse.

Tetratornit on sijoitettu ulos triiosaston päätyseinän viereen ja tuovat mieleen monivaiheisen rakeitin ylöspäin suippenevine osineen.

Asetyleenin lisäksi niihin johdetaan kuivaa kloorikaasua. Asetyleni ja kloori muodostavat räjähtävän seoksen, minkä vuoksi reaktio ei käy päinsä kaasutilassa. Kaasut saadaan yhtymään 'rauhanomaisesti' johtamalla ne tetrakloretaaninesteeseen, ja ne yhtyvät silloin muodostaen lisää tätä nestettä. Pumppu pitää nesteen koko ajan kierrossa tornin ja jäähdyttäjän välillä. Ylimäärä nestettä eli siis tuote valuu pois määrättyä korkeudelta tornista varastosäiliöihin.

Seuraavassa vaiheessa tetra muuttetaan triiksi keittämällä sitä kalkkimaidon kanssa jaksottain. Kun tetra on muuttunut triiksi, tislataan se eroon vesiliuoksesta. Parhaillaan rakenteilla olevassa kalkkitislaajas- sa toiminta tulee olemaan jatkuvaa ja tapahtuu korkeassa kolonnassa.

Trii ei kelpaa vielä sellaisenaan myytäväksi, sillä tässä ns. vesihöyrytislauksessa triin mukana tislautuu suuri joukko epäpuhtauksia, lähinnä muita kloorattuja hiilivetyjä. Sen tähden trii kuivataan ja tislataan uudelleen epäsuoralla lämmityksellä. Tällöin sekä alemmassa että korkeammassa lämpötilassa

kiehuvat aineet eli 'etu- ja jälkitypat' saadaan erilleen triistä, joka nyt laatutarkkailun jälkeen on valmista ja täytetään galvanoituihin peltiastioihin ja lähetetään ostajille.

Perriä valmistetaan triistä klooraamalla sitä. Tällöin muodostuu pentakloretaania eli 'pentaa'. Kun pentaa keitetään kalkin kanssa, lohkeaa sitä kloorivetyä ja muodostuu perriä. Saatu raaka-per kuivataan ja tislataan. Perrin valmistus tapahtuu jaksottain.

Triitä ja perriä käytetään metalliteollisuudessa rasvanpoistoaineena pintakäsittelyn ja puhdistuksen yhteydessä, kemiallisissa pesuloissa vaatteiden pesuun, teurasjätteiden rasvan talteenottoon jne. Perrin lisääntynyt käyttö perustuu sen korkeampaan kiehumispisteeseen (tri 89°C , per 121°C), mistä johtuen sen haihtuminen on vähäisempää kuin triin.

Triin tuotanto v. 1959 oli 1.386 tonnia, mikä tyydytti lähes koko maan tarpeen ja perrin tuotanto 316 tonnia, eli n. 60 % maan kulutuksesta.

Triin ja perrin laadun parantamiseen on kiinnitetty jatkuvaa huo-

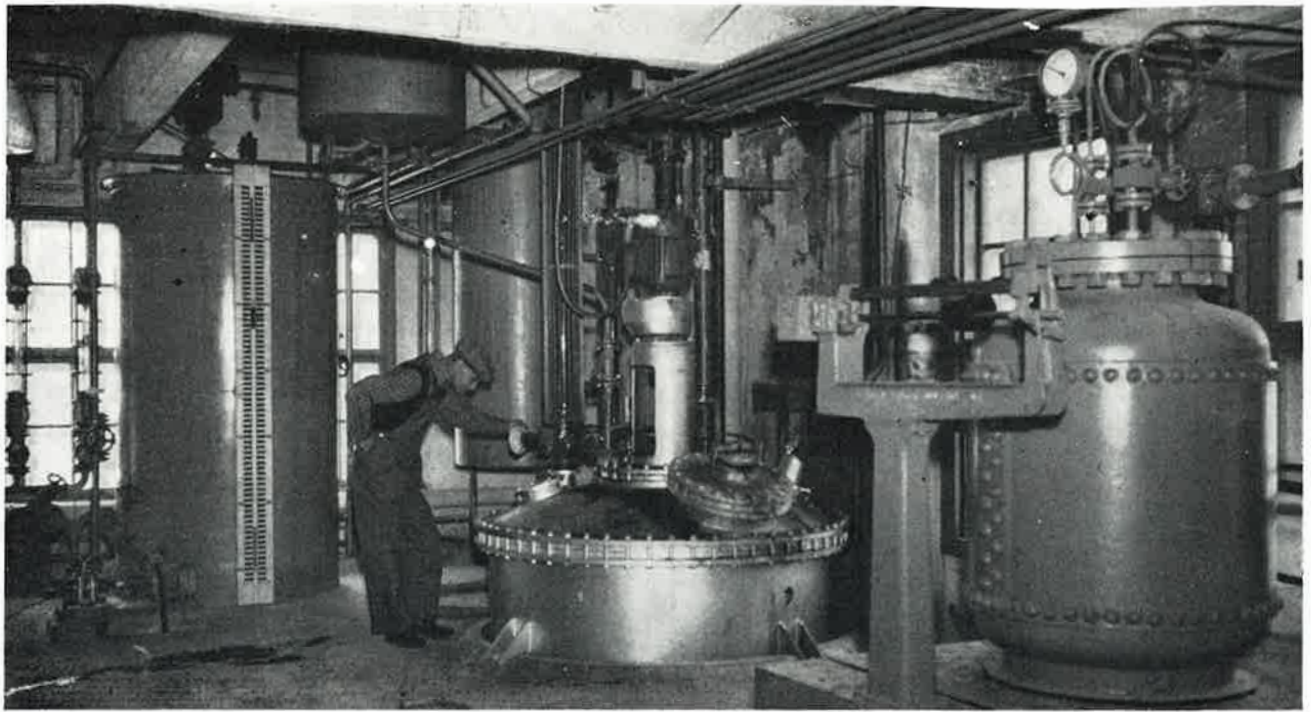
miota mm. hankkimalla parempia tisluslaitteita. Nykyään analysoidaan jokainen tehtaalta lähetetty astian sisältö uudella laitteella, jossa triin ja perrin kokoomus selviävät muutamassa minuutissa. Laitteen tarkkuus voidaan havainnollisesti esittää siten, että jos hiekkakuor- massa olisi yksikin vierasta ainetta oleva jyvänen, se saataisiin todetuksi. Ennen analyysi kesti viikon ja tulos oli kaiken lisäksi epävarma.

Ky 5 eli natriumpentaklor- fenolaatti

Ky 5 on sahatavaran sinistymistä ehkäisevä aine. Sen valmistus perustuu yhtiön omiin kokeiluihin ja suunnitteluun. Tuotanto aloitettiin v. 1939. Nykyiseen paikkaan laitos siirrettiin v. 1953, jolloin koneisto samalla uusittiin.

Raaka-aineina käytetään fenolia, klooria ja lipeää. Fenolia tuodaan ulkomailta.

Fenoli sulatetaan ensin lämmittämällä astioita höyryvaipallisissa säiliöissä. Sula fenoli valutetaan klooraajissa olevaan liuottimeen. Klooraussäiliö on varustettu sekoittajalla ja kloorin tuloputkella. Kloori yh-

tyy fenoliin, mutta samalla puolet kloorista poistuu kloorivetyinä.

Saatu pentaklorfenoliliuos las-ketaan nyt pesusäiliön kautta tislauksastiaan, johon etukäteen on lisätty lipeäliuosta ja vettä. Pentaklorfenoli muuttuu silloin Ky 5:ksi ja liukenee vesikerrokseen. Liuotin on tehnyt tehtävänsä ja tislataan pois käytettäväksi uudelleen.

Ky 5:n vesiliuos sen sijaan kuivataan kuivausrummulla ja varastoidaan sen alla oleviin bunkkereihin.

Tuotteen kuiva-ainepitoisuus on n. 70 %, mutta pakkaus tapahtuu siten, että kuhunkin laatikkoon tulee tasan 6 kg 100 %:sta Ky 5:tä. Siten yhdestä laatikollisesta voidaan sahoilla helposti valmistaa 1 m³ kasteluliuosta (0,6 %).

V. 1959 Ky 5:n tuotanto oli 430 tonnia. Ky 5:tä käytetään sahoilla varsinkin vientitavaran suojelemiseen sinistymiseltä. Vastaavien ulko-isten suoja-aineiden tuonti on vähäistä.

Natriumhypokloriitti

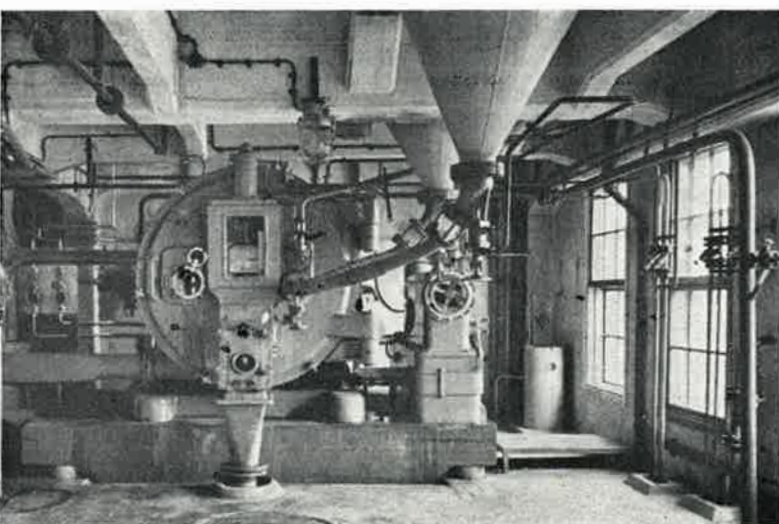
Natriumhypokloriitin valmistus tapahtuu johtamalla klooria lipeäliuokseen. Saatu tuote sisältää noin 10 % valkaisevaa klooria. Liuosta myydään lasi- tai muovipulloissa ja sitä käytetään mm. puuvillan valkaisuun, desinfioimistarkoituksiin, veden puhdistukseen jne. Tuotanto oli viime vuonna 304 tonnia.

Natriumperoksiidi

Natriumperoksiidi on ominaisuuksiltaan vetyperoksiidin kaltainen valkaisuaine. Sen valmistus aloitettiin yhtiössämme v. 1957 käyttäen menetelmää, jota ei aikaisemmin ole toteutettu teollisessa mittakaavassa. Valmistus perustuu saksalaisen yhtiön BASF:n patentteihin, mutta varsinainen kokeilu- ja suunnittelu-työ on suoritettu omin voimin.

Raaka-ainena käytetään happea ja kloorikenoista saatavaa natriumamalgaamaa, joilla vuorotellen käsitellään laitteistossa kiertävää liuosta. Muualla käytetyistä menetelmistä tämä poikkeaa siten, että niissä natriummetallia hapetetaan suoraan hapella.

Ky 5:n valmistaja
Leonard
Sammalneva
tarkkailemassa
liuottimen tislausta

Peroksiidikiteiden
erotus
tapahtuu tässä
lingossa

Happea valmistetaan Voikan karbiditehtaalla jäähdyttämällä ilmaa n. -200°C :een, jolloin ilma nesteytyy. Typpi ja happi erotetaan toisistaan tislamalla ja klooritehtaan tarvitsema happi johdetaan tehtaalle noin 4.900 metrin pituisen kupariputken kautta. Mainittakoon, että putken ulkoläpimitta on 19 mm ja se on asennettu pylväisiin samalla tavalla kannatettuna kuin puhelin-kaapelit. Putken läpi voidaan ajaa jopa 100 m^3 happea tunnissa, kun paine Voikkaalla nostetaan 40 ilmakehään. Tämä oli ensimmäinen happikaukojohto Suomessa ja rakennettiin nimenomaan hapen kaltiliiden kuljetuskustannusten välttämiseksi.

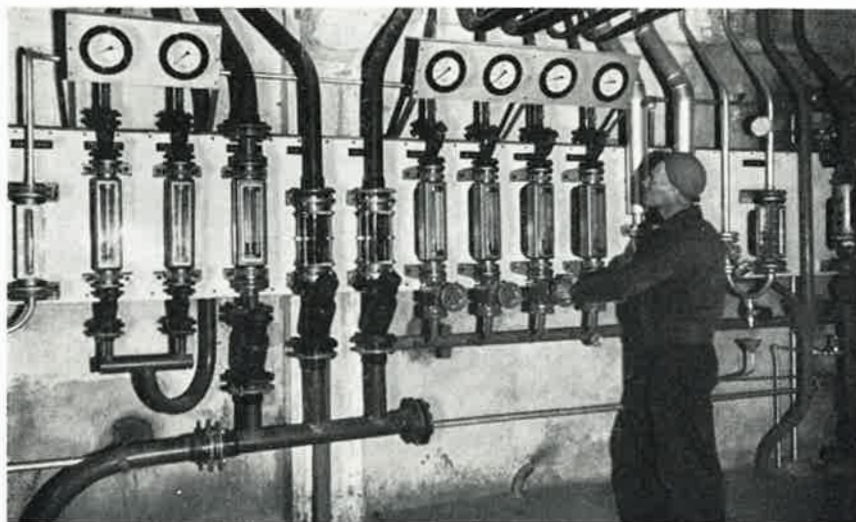
Muodostuneet peroksiidikiteet erotetaan liuksesta lingossa ja pestään sekä poistetaan siitä sen jälkeen automaattisesti.

Peroksiidilaitokseen liittyy monia muitakin laitteita, mutta oleellisimmat vaiheet on kuvattu edellä. Tämän jatkuvan prosessin tarkkailemiseksi tarvittavat mittarit on sijoitettu keskitetysti samaan paikkaan. Palovaaran takia ovat mm. sähkölaitteet räjähdyssvarmaa rakennetta ja moniin muihinkin erikoistoimenpiteisiin on ollut pakko ryhtyä.

Tuotantokyky on nykyisin 7 tonnia vuorokaudessa, mutta tulee se parhailleen käynnissä olevan laajenuksen jälkeen kaksinkertaistumaan. Tuotanto oli viime vuonna 1.386 tonnia.

Di- ja trinatriumfosfaatti

Klooria kuivattaessa saadaan suuria määriä laimentunutta rikkihappoa. Tämän talteenottamiseksi ja sodan aikana vallinneen kattilaveden puhdistuskemikaalien puutteen takia rakennettiin v. 1942 fosfaattitehdas, joka yhtenä raaka-aineena käyttää juuri rikkihappoa. Tehdas toimii edelleen samalla koneistolla.

Fosfaatteja valmistetaan apatiitista, jota saadaan Kuollan niemimaalta. Apatiitti ja rikkihappo muodostavat reagoidessaan fosforihappoa ja kipsiä. Seos suodatetaan suotopuristimissa huovan läpi, jolloin fosforihappoliuos menee läpi ja kipsi jää suodattimeen. Fosforihappoliuokseen lisätään tämän jälkeen lipeää tai soodaa, jolloin riippuen käytetystä määrästä liuokseen muodostuu joko di- tai trinatriumfosfaattia. Liuos joudutaan vielä kertaalleen suodattamaan ennen kuin sitä aletaan jäähdyttää kiteytyssäiliöissä jäähdytyskoneiden kehittämän pakkasen avulla. Vähitellen muodostuu kiteitä, jotka saadaan erilleen lingossa. Viimeisenä vaiheena on märän kidemassan kuivaus pyörivässä kuivausrummussa ja sen jälkeen tapahtuu pakkaaminen säkkeihin.

Dinatriumfosfaattia käytetään rehusuolaseoksiin ja trinatriumfosfaattia pesujauheissa sekä kattilaveden pehmennysaineena. Edellisen tuotanto oli viime vuonna 444 tonnia ja jälkimmäisen 193 tonnia. Koko maan kulutus oli n. 2800 tonnia.

Voimme siis todeta, että klooritehtaan päätuotannon rinnalle on kehittynyt varsin monipuolista kemiallista teollisuutta. Eri tuotteiden valmistusmenetelmät liittyvät toi-

Peroksiidin valmistaja Jaakko Kääpä säättämässä happea
Tarkkailun helpottamiseksi on mittarit kerätty samaan tauluun

siinsa ja täten jäteaineet muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta saadaan hyödylliseen käyttöön.

Rauni Hymander lapioidessa fosfaattia kuivausrumpuun

Kahdet harjannostajaiset

Alla: Tyytyväisiä kasvoja pitopöytien ääressä harjannostajaistilaisuuksissa. Luottamusmiehet Onni Mäkelä ja Sulo Parta (alinna) esittämässä isännille ja urakoitsijalle sekä työnjohdolle rakennusväen kiitokset. Viimeksi mainitun oikealla puolella Kymin Oy:n rakennuspäällikkö Sven-Åke Lemström ja Kymin

paperitehtaan teknillinen johtaja Botho Estlander, vasemmalla valvova rakennusmestari Aarne Pajula.

Viereisessä kuvassa dipl.ins. Gunnar Högnäs pitämässä puhetta Voikan harjannostajaistilaisuudessa.

Uudisrakennustyöt Kuusankosken tehtailla ovat edistyneet hyvää vauhtia. Viime vuoden lopulla voitiin jälleen pitää kahdet harjannostajaiset, ja nämä työnjuhlat ovat aina osoituksena siitä, että tärkeä työvaihe on saatu päätökseen. On päästy montusta katonharjaan ja rakennukset ovat saaneet ääriviivansa, joskaan ne eivät vielä näytä täydy paraatiasussaan.

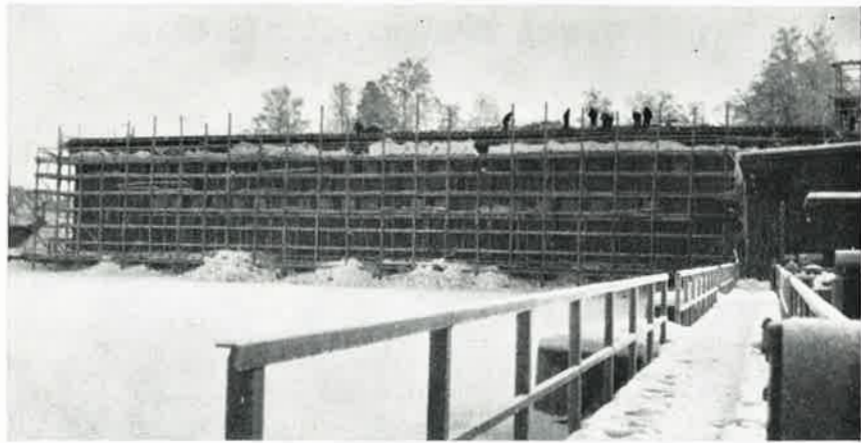
Varsinaisista tehdaslaajennuksista pääsi Voikkaalla ensimmäiseksi harjaan höyryvoimalaitoksen laajennuksen sivurakennus. Kuten muistuttaneen, aloitettiin höyrykeskuksen laajennustyöt viime kesäkuussa. Perustustöiden yhteydessä poistettiin maata yli 9.000 m³ ja louhittiin kalliota n. 500 m³. Varsinainen rakentaminen suoritetaan kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen osa käsittää höyrykeskuksen lisärakennuksen, jonka tilavuus on 6.000 m³. Tämän uudisrakennuksen harjannostajaisia vietettiin jo joulukuun 9 päivänä ja sen jälkeen työt ovat siinä määrin edistyneet, että lämpö- ja tuuletuslaitteiden asennustyöt ovat käynnissä. Rakennus on betonirunkoinen ja tiiliseinäinen. Betonia on käytetty 1.300 m³, terästä 60 tonnia ja tiiliä 50.000 kpl. Työntekijöitä on rakennustyömaalla ollut keskimäärin 50 henkeä. Voikan rakennusosaston puolesta toimii valvovana rakennusmestarina Vilho Björn.

Keskusruokalassa vietetyssä harjannostajaistilaisuudessa lausui kut-suvieraat ja rakennusväen tervetulleeksi höyryosaston käyttöinsinööri Gunnar Högnäs selostaen tulevaa suurtehkattilaa, joka saa numerokseen seitsemän. Uuden kattilan hankkiminen liittyy välittömästi Voikan paperitehtaan laajentamiseen, sillä uusi paperikone tulee tarvitsemaan paljon höyryä ja samalla myös voimantarve kasvaa. Rakentajan puolesta puhui Insinööritoimisto Alfred A. Palmberg Oy:n Voikan työmaan päällikkö rakennusmestari Urho Lehmuksaari ja työntekijöiden kiitokset esitti luottamusmies Onni Mäkelä.

Kattilan sekä teräsrunkoisen kattilahuoneen rakentaa Wärtsilä-Yhtymä. Valmistavat rakennustyöt ovat alkaneet ja paikalle on jo koonnut 50 metrin korkuinen masto rakennuselementtien siirtämistä ja nostamista varten.

Kymintehtaan kosken puoleinen tehdaskuva on laajentunut yläjuoksulle päin aina Ekholmin siltaan saakka. Syksyn kuluessa kohosi Johtokunnan huvilan ja rannan väliin 35.000 m³:n suuruinen rakennus, johon tulee kemiallinen vedenpuhdistuslaitos sekä päälaboratorio. Rakennus on vielä telineiden ympäröimä, mutta sen juhllisista mitoista saa ohikulkija jo selvän käsityksen. Varmemmaksi vakuudeksi mainitsemme muutamia lukuja. Perustustöiden yhteydessä siirrettiin maamassoja 7.300 m³ ja louhittiin kalliota 3.700 m³. Laudoitusta tarvittiin 25.000 m² eli 2,5 hehtaaria. Tiiliä on rakennukseen mennyt 210.000 kpl, betonia 3.500 m³ ja betoniterästä 300 tonnia.

Rakennuksen harjannostajaisia vietettiin joulukuun 16 päivänä Kuusankosken seuratalossa. Harjannostajaisväen lausui tervetulleeksi rakennusosaston päällikkö Unto Vihherlaiho. Kymin paperitehtaan teknillinen johtaja Botho Estlander se-

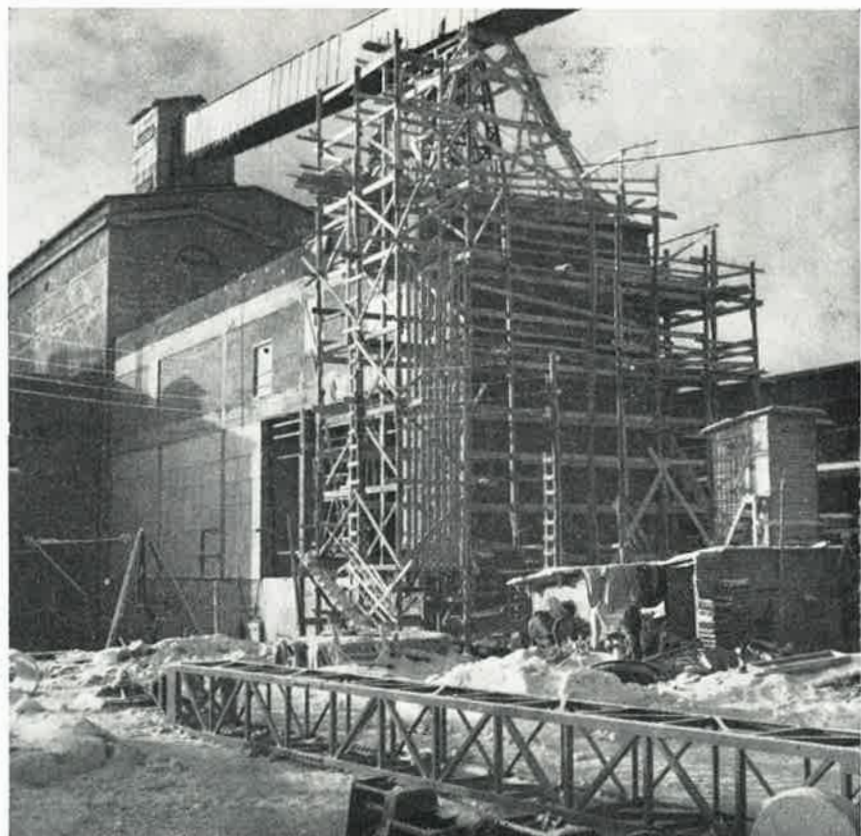

losti rakennusvaiheita ja vedenpuhdistuslaitoksen tarpeellisuutta. Urakoitsijaliikkeen Insinööritoimisto Alfred A. Palmberg Oy:n puolesta puhui insinööri Mikko Kelopuro ja työntekijöiden tervehdyksen esitti työmaan luottamusmies kirvesmies Sulo Parta.

Harjannostajaisten jälkeen työt ovat jatkuneet ohjelman mukaisesti. Vesialtaat ovat enää viimeistelytöitä vailla ja asennustyöt ovat täydessä

käynnissä. Työntekijöiden lukumäärä nousee nykyisin lähes 200:aan. Vastaavana työjohtajana toimii rakennusmestari Pekka Järvinen ja Kymintehtaan rakennusosaston puolesta valvovana rakennusmestarina Aarne Pajula.

Juhlien kohteet: Kymintehtaan vedenpuhdistuslaitos (yllä) ja Voikan höyryvoimalaitoksen lisärakennus

Räjätyskurssi Kuusankoskella

Räjähdysaineiden käyttö erilaatuisissa töissä on viime vuosina voimakkaasti lisääntynyt. Räjähdystekniikka on kehittynyt ja räjähdysaineiden sekä sytytysvälineiden laatu ja teho parantunut. Toisaalta tämä edellyttää 'räjäyttäjiltä' entistä parempaa ammattitaitoa. Pystyäkseen tehokkaasti, vaarattomasti ja taloudellisesti käsittelemään räjähdysaineita ja sytytysvälineitä, on käyttäjän tunnettava tarkoin niiden ominaisuudet, teho ja käyttötavat, sillä räjähdysaine on vielä suuremmassa määrin kuin tuli 'hyvä palvelija mutta huono isäntä'. Vaaramahdollisuus on räjäytystöissä kuitenkin verraten vähäinen, jos tinkimättä noudatetaan annettuja määräyksiä ja ohjeita sekä muistetaan olla varovaisia.

Yhtiömme työmailla joudutaan paljon räjäyttämään. Tällaisia tömaita ovat koskenperkaukset, ra-

kennusten perustusten kaivu, tiettyöt, tehdaskorjaukset, uitossa sattuneet ruuhkautumiset ja hyydön hajoittaminen. Väliin joudutaan räjäytyksiä suorittamaan erittäin vaikeissa olosuhteissa, mm. aivan pa-perikoneiden läheisyydessä vieläpä niiden ollessa käynnissä. Panostajien ja heidän apulaistensa on siten osattava hyvin ammattinsa. Kuusankosken tehtailla onkin 15 panostajaa elilaturia ja heidän lisäksi n. 70 miestä, jotka pystyvät suorittamaan yksinkertaisia räjäytystöitä. Kaikilla näillä on nimismiehen myöntämä asetuksen edellyttämä lupatodistus, joka uusitaan vuosittain.

Panostajan ammattiin valmistaututaan käytännön koulussa. Porajajat ja panostajien apulaiset seuraavat räjäytyksiä ja oppivat siten tämän vaativan ja tarkkuutta kysyvän ammatin salaisuudet. Jotta ammattitaitoa voitaisiin entisestään tehos-

taa, järjestettiin Kuusankosken tehtailla tammikuun lopulla 3-päiväinen räjäytyskurssi yhdessä Teollisuus-Tapaturman kanssa. Ohjaajana toimi majuri P. Salonen Räjähdysainekonttorista. Kurssilaisina oli rakennusmestareita, panostajia ja sellaisiksi aikovia lähes 30.

Majuri Salonen luennoi työräjäytysaineista ja niiden ominaisuuksista, panosten erilaisista sytytystavoista, maan, kantojen ja kivien räjäyttämistä, avolouhinnasta, vedenalaisesta louhinnasta ja kallion räjäyttämistä, minkä lisäksi käytiin läpi räjäytystöihin liittyvät määräykset ja turvallisuusohjeet. Oppitunteihin liittyi keskustelua ja filmsityksiä sekä kaksi harjoitusta maastossa. Naukion hiekkakuopassa räjäytettiin sorakuopan jäätynyt räystä ja suoritettiin erilaisia maan räjäyttämisiä ja tietyömaalla Kymintehtaan maantiesillan luona räjäytettiin kalliota.

Lehtemme edustaja oli seuraamassa viimeksi mainittua operaatiota.

Tietä puhkaistiin parhaillaan jyrkän rapakivikallion kuvetta myöten ja mistäpä silloin olisi parempaa apua saanut kuin dynamiitista. Kallioon oli porattu 13 reikää, joiden pohjat olivat samalla tasolla, korkeimmalta kohtaa poratut reiät olivat 3,5 metrin syvyisiä. Reikiin pantiin yhteensä 12 kiloa normaalidynamiittia, mutta ennen kuin tömäytettiin, jakoi räjähdysporukan komentaja majuri Salonen tärkeitä neuvoja. Tämä 'tositilanne' käytiin läpi yksityiskohdista myöten. Lippumiehille annettiin tarkat ohjeet ja lähitaloissa käytiin ilmoittamassa, että pian pamahtaa. Mitään ei jätetty sattuman varaan. Majuri Salonen korosti jokaisen vaiheen yhteydessä varovaisuuden noudattamista. Kun sitten räjäytettävä alue oli huolellisesti peitetty vanhoista autonrenkaista tehdyillä panostusmatoilla sekä kettingeillä ja räjäyttäjät itse vetäytyneet suojaan, seurasi torven toivotus ja pamaus. Se ei suinkaan ollut korviahuumava, vaan intervallinalleja käyttäen

kuului ainoastaan epämääräinen tömäys ja kallio näytti hieman kohovan. Jälki oli kuitenkin komea. Kallio oli koko räjähdysalueelta pirs-

toutunut sopiviksi lohkareiksi, jotka nosturi saattoi helposti kahmaista kauhaansa. Asiantuntijain ilmein komentaja ja kurssilaiset tarkastivat 'hävitystyötään', joka tässä tapauksessa edisti suuresti tientekeä.

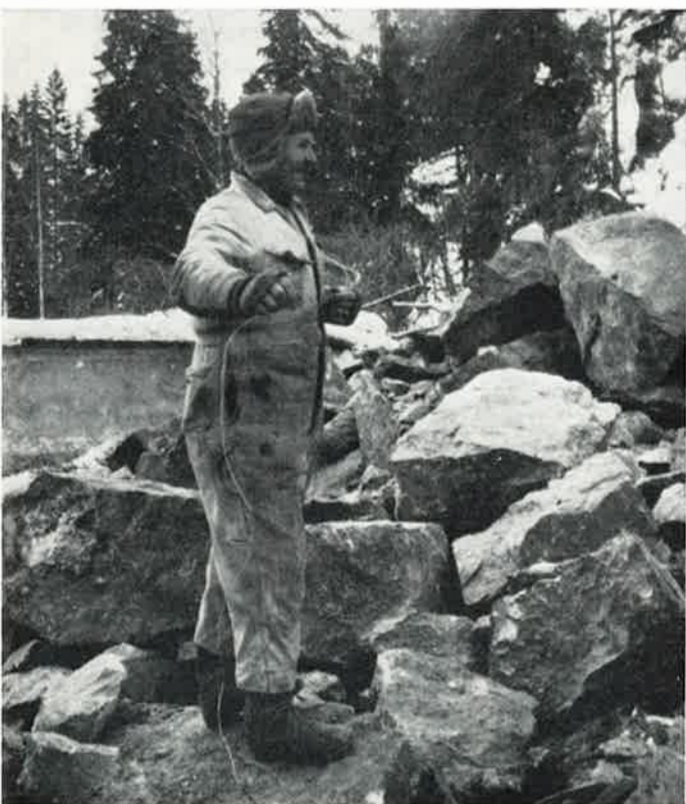
Ylhäällä:
Majuri P. Salonen
käsittelemässä
sähkösytytyskojetta

Majuri Salonen oli erittäin tyytyvänen oppilaisiinsa, jotka seurasivat valppaasti opetusta. Kirjalliseen kuulusteluun osallistuivat Kymin-
tehtaalta rakennusmestarit Rainer Borg, Jorma Laine, Eero Ojonen ja Aulis Pulkkinen, panostajat Usko Hasari, Erkki Hinkkuri, Pentti Knihtilä ja Paavo Lehtonen, poraajat Jaakko Heikkinen, Erkki Paasonen, Armas Rytteri ja Erkki Torninainen, sementtityöntekijä Toivo Skofelt, apumiehet Alpo Airola, Ossi Fält, Kosti Hämäläinen ja Niilo Laine; Voikan rakennusosastolta rakennusmestari Jouko Lehtinen, panostaja Lauri Puonti, betonimiehet Bruno Haikonen, Sulo Houni, Pauli Kalenius ja Viljam Mononen, apumiehet Erkki Hietanen, Erkki Junnola ja Toivo Kiiveri. Kaikille näille kurssilaisille annettiin todistus hyväksytystä tutkinnosta.

Vasemmalta lukien:
Johannes Saulila
panostamassa

Räjäytettävää aluetta
peitetään
panostusmatoilla

'Ampu' on tehnyt
tehtävänsä ja
panostaja Saulilan
ilmeistä päätellen
tulos on hyvä

Parhaat arvostelupisteet, kunniakirjan ja stipendin saanut viilaaja-piirtäjä Aapo Hietanen työpaikassaan tehtaan piirustuskonttorissa

Högforsin tehtaan konepajakoulu

XVII:n lukuvuoden päättäjäiset pidettiin 19. 12. tehtaan seuratalossa. Tällöin 22 uutta ammattimestä sai päästötodistuksen, minkä lisäksi heille jaettiin ammattimiespätevyyskirjat sekä ammattioppilaslautakunnan myöntämät kunniakirjat. Yleisöä oli tilaisuudessa salin täydeltä ja oli ilahduttavaa todeta, että oppilaiden vanhempia oli saapunut pitkienkin matkojen päästä.

Ohjelman aloitti koulun oma torvisoittokunta koulunsa juuri päättäneen oppilas Pauli Räsänen johdolla. Rehtori T. Nissinen lausui läsnäolijat tervetulleiksi ja kosketteli puheessaan ammattikasvatuksen tämänhetkisiä ongelmia. Konepajatuotteiden laadun parantaminen ja kilpailukyvyn säilyttäminen edellyttää ammattikoulutuksen tehostamista. Puhuja selosti myös nykyistä ammatinvalinnan ohjausta pitäen parempana tämän tehtävän säilyttämistä koululaitoksen hoivissa kuin

että se annettaisiin työvoimaviranomaisille. Puheen päätyttyä Pauli Räsänen soitti barytonisooloja säestäjänään nti Tuulikki Aaltonen. Oppilaskunnan puheenjohtaja Jaakko Arosuo puhui valmistuvien oppilaiden puolesta kiittäen Högforsin tehdasta, koulun rehtoria ja opettajakuntaa sekä kaikkia niitä henkilöitä, jotka ovat auliisti auttaneet ja ohjanneet oppilaita kuluneiden neljän kouluvuoden aikana. "Ammattikoulu on merkinnyt meille paljon, se on kasvattanut meistä ammattimiehiä; toisin sanoen: osoittanut meille, miten työ olisi tehtävä parhaalla mahdollisella tavalla, jotta päästäisiin korkeimpiin tuloksiin ja teollisuuden toivomaan tuotannon tuottavuuteen. Se on antanut meille herätteitä ja innostusta itsemme edelleen kehittämisessä. Se on kouluttanut meistä, toisinaan erittäin vaikeista pojannappuloista, varttuneita ja vastuuntuntoisia miehiä",

mainitsi puhuja. Koulun I luokan oppilaat esittivät vapaaliikevoimistelua liikuntaneuvoja Leo Savolaisen johdolla ja oppilassoittokunta esitti torvisoittoa.

Todistusten jaon suorittivat koulun johtokunnan puheenjohtaja ylinsinööri E. Alander ja rehtori T. Nissinen. Päästötodistuksen saivat seuraavat: viilaaja-piirtäjä Aapo Hietanen, sorvaaja Arvo Ranta, autonasentaja Pekka Saarela, työkaluviilaaja Yrjö Jaatinen, emalilaborantti Jaakko Arosuo, työkaluviilaaja Pauli Räsänen, työkalusorvaaja Heikki Parovuori, sähköasentaja Paavo Reuna-Tuuri, työkaluviilaajahitsaaja Unto Honko, jyrsiä Erpo Suominen, jyrsiä Aarre Tuomela, sähköasentaja Tauno Moisander, viilaajahitsaaja Erkki Vikström, valimoasentaja Reima Salminen, sähköasentaja Reijo Paunila, auto- ja traktoriasentaja Erkki Aalto, työkaluviilaaja Ilkka Tuomela, trukki-

asentaja Risto Tuovinen, työkaluhioja Matti Berg, työkaluviilaaja Tenho Lahdenperä ja työkaluviilaaja Tarmo Suominen.

Stipendejä saivat seuraavat: Aapo Hietanen, Arvo Ranta, Pekka Saarela, Yrjö Jaatinen, Jaakko Arosuo, Pauli Räsänen, Heikki Parovuori, Paavo Reuna-Tuuri, Aarre Tuomela ja Erkki Aalto.

Lopuksi yli-insinööri E. Alander puhui nuorille ammattimiehille antaen heille ohjeita vastaisessa elämäntehtävässään ja kohdistaen kiitoksensa koulun rehtorille sekä opettajakunnalle. Työnjohtaja Artturi Nygrenin johtaman tehtaan soittokunnan sävelten kaikuessa alkoi kahvitarjoilu sekä tutustuminen oppilastöiden näyttelyyn. Erikoisesti kiinnostivat yleisöä neljännen luokan näytetyöt, jotka antoivat erinomaisen kuvan konepajakoulun korkeasta tasosta.

Högforsin tehtaan konepajakoulu työtaitomestariksi

Maan teollisuuden ammattikoulut ovat jo kymmenen vuoden aikana järjestäneet työtaitomestaruuskilpai-

luja kunkin koulun ammattijoukkueiden välillä. Ammattialat vaihtuvat vuosittain ja v. 1959 mestaruus ratkaistiin sorvaajan ammattissa. Kilpailut pidettiin joulun edellä ja tehtävät oli laatinut erityinen kilpailutoimikunta Karhulan tehtaan konepajakoulun rehtorin Dick Bäcklundin johdolla.

Varsinaisena ammattitehtävänä oli vaikea ja suurta tarkkuutta vaativa sorvaustyö, jonka suorittamiseen oli varattu 20 työtuntia. Lisäksi kilpailuun kuului piirustusteknillinen tehtävä sekä tietopuolinen koe. Lopukilpailuun osallistui 32 oppilasta. Högforsin tehtaan konepajakoulun joukkue sijoittui selvästi ensimmäiseksi. Henkilökohtaisesti pääsi parhaaksi Högforsin Eero Pirhonen Arvo Rannan tullessa neljänneksi ja joukkueen kolmannen miehen Kari Laihon 15:nneksi.

Aikaisempinakin vuosina Högforsin tehtaan konepajakoulu on sijoittunut kärkipäähän päästen nyt toisen kerran voittajaksi. Ensimmäinen voitto tuli 10 vuotta sitten, jolloin kilpailut pidettiin ensimmäisen kerran.

Konepajakouluun 319 pyrkijää

Konepajakoulun uusi lukuvuosi alkoi tammikuun 7 päivänä. Koulun pyrkijöitä oli jälleen runsaasti ja ympäri maata lukumäärän noustessa 319:ään. Kyselyjä saapui n. 650. Edellisenä vuonna, jolloin työtilanne oli huonompi kuin nyt, nousi pyrkijöiden määrä 457:ään. Mainittakoon, että tälläkin kertaa hakijoiden joukossa oli useita keskikoulun käyneitä. Etusija annetaan kuitenkin oman paikkakunnan nuorukaisille ja niinpä 38:sta paikkakuntalaisesta hyväksyttiin ensimmäiselle luokalle 18 ja muualta 12 eli yhteensä 30 oppilasta. Lisäksi hyväksyttiin suoraan toiselle luokalle 8 oppilasta. He ovat suorittaneet vähintään 2-vuotisen valmistavan ammattikoulun kurssin.

Lupaavasti ammattiuransa aloittaneita nuorukaisia: vas. lukien menestyksellisesti koulunsa päättänyt Heikki Parovuori, ensimmäiseksi työtaitokilpailussa sijoittunut Eero Pirhonen ja 4:nneen palkintosijan saanut Arvo Ranta

Palokuntamies muistelee

Hjalmar Ruthilla, Kuusankosken tehtaitten ulkotyöosaston päälliköllä, on menossa 47. palvelusvuosi yhtiössämme, joten sellaisen mittavan päivätyön varrelta riittäisi paljon kertomista. Emme nyt kuitenkaan vaivaa häntä menneiden työasioiden muistelemisella, varsinkin kun hänellä on jatkuvasti päällä sama riuska tahti. Mutta onpa hänellä takanaan toinenkin melkein saman pituinen taival ja siitä on aiheellista tarinoida tällä kertaa.

Tarkoitamme Hjalmar Ruthin yli neljä vuosikymmentä kestänyttä työtä palontorjunnan hyväksi. Hänen elämässään on palokunta-aatteella ollut kunniasija, ja vaikka hän vuoden vaihteessa luopuikin Kuusankosken tehtaitten palopäällikön tehtävistä, pysyy hän mieleltään koko ikänsä palokuntalaisena. Yhä edelleenkin hän on aktiivinen palokuntalainen: kauppalan palopäällikkö, luottamustoimissa palontorjunnan keskuselimissä ja paljon käytetty asiantuntija. Tuollainen palokuntalaisen 'kypäräkausi' on kuitenkin takana päin ja sitä tämä haastattelummekin koskee.

— Portinvartija Maurits Lampinen, vanhan sotaväen aliupseeri, sai minut 19-vuotiaan nuorukaisen, liittymään palokuntaan. Lampinen oli palokunnan komppanianpäällikkö — komppania vastasi silloin nykyistä joukkuetta — ja muutaman vuoden kuluttua minustakin tehtiin komppanianpäällikkö, myöhemmin I varapäällikkö sekä palokunnan puheenjohtaja ja v. 1945 insinööri Biesen jälkeen palokunnan päällikkö. V. 1950 Kymintehdaan ja Voikan palokunnat liitettiin saman johdon alaiseksi, mutta toimivat nyt jälleen tämän vuoden alusta itsenäisinä. Samalla palokunnat ovat muuttuneet nimeltään tehdaspalokunniksi, joten vanha tuttu VPK-nimitys on myös siirtynyt historiaan.

— Yhtiö on aina pitänyt erinomaista huolta kaluston hankkimisesta. Siinä suhteessa on tarkoin seurattu kehitystä. Vuosisadan alussa hankittiin jo kaksi höyryruiskua, jotka vietiin palopaikalle hevosten vetäminä. Miehet juoksivat kahtena ketjuna paloruiskun vieressä ensimmäisten pitäessä kiinni ruiskusta. V. 1921 saatiin ensimmäinen paloauto ja kymmenen miestä pääsi palopaikalle tämän 'hoppaheikin' mukana. Samoihin aikoihin hankittiin kymmenen polkupyörää. Tällä tavoin nopeutui palopaikalle meno huomattavasti. Sittenkin kalusto on kokonaan muuttunut motorisoiduksi ja paloautojen vesisuihkusta on tullut kovalla paineella syöksevä sumupilvi. Sen kanssa tekemisiin joutuessaan tulen on annettava periksi ja samalla vesivahingot jäävät vähäisiksi. Jo varhain rakennettiin tehdasalueelle korkeapaineella toimiva vesijohtoverkosto. Nykyisin paloposteja on viisi ja 15 ilmakehän paineella saadaan vettä 5.000 litraa minuutissa.

— Kalusto on siten hyvä, veden-saanti turvattu ja pelkkää hyvää on sanottava miehistöstäkin. Palokunnan iskuvalmius riippuukin aivan ratkaisevasti palokuntalaisten taitavuudesta ja palokunnan sisäisestä hengestä. Palokuntamme voi ylpeillä siitä, että se on saanut riveihinsä miehiä, jotka ovat pysyneet uskollisena palokunta-aatteelle. Melkein-pä poikkeuksetta palokunnassa jokainen palvelee siihen saakka, kunnes ikä alkaa asettaa esteitä.

Harjoitustenkin suhteen on vuosikymmenien kuluessa tapahtunut huomattavaa edistymistä. Aikaisemmin harjoitukset pidettiin joka maanantaiaamu klo 7:stä 8:aan. Etupäässä marssittiin, otettiin ojennuksia ja tehtiin käännöksiä. Reippaan näköistä tämä olikin, mutta sittenkin enemmän tuollaista palokuntalais-

Hjalmar Ruth palokuntauransa puolivälissä yli 20 vuotta sitten

paraattia. Nykyisin pidetään harjoitukset joka toinen maanantai työajan päätyttyä ja ne kestävät kaksi tuntia kerrallaan. Pääpaino pannaan kalustoharjoituksiin ja tehdastuntemuksen lisäämiseen. Lisäksi pidetään luentoja. Voikkaalaisten kanssa on pidetty yhteisiä harjoituksia ja mielihyvin on todettava, että yhteistoiminta näiden molempien palokuntien kanssa on mitä parhain. Myös erikoistehtäviin on varauduttu. Niinpä esimerkiksi klooritehdasta varten on koulutettu erityinen suojelejoukkue.

— Mutta hyvän hengen luominen ei ole jäänyt yksinomaan harjoitusten ja tositilanteissa saatujen kokemusten varaan. Palokuntalaishenkeä on ylläpidetty monella muulla tavoin. Palokunta-aate on säilynyt rappeutumatta, vaikka niin moni muu jalo aate onkin kärsinyt olosuhteiden muuttuessa vararikon. Palokuntalaisia innostaa edelleen vapaaehtoinen auttamisen halu, miehekkyyden osoittaminen tilanteissa, joissa miestä todella tarvitaan. Palokunta muodostaa samalla kuin perhepiirin. Monet hyvät ajatukset on aikanaan toteutettu sen toimesta. Palokunta alkoi pitää luistin-

rataa ja järjestää propagandahiitoja, joista sitten nykyinen jokamiehen ja -naisen harrastushiihto sai alkunsa. Sääksniemen lava on ollut tällainen yhteistoimintaa edistävä yritys ja syksyisin pidettävästä soih-tukulkueesta on tullut tavallaan paikallinen kansanjuhla.

— Osallistuminen palokuntanäytöksiin ja kilpailuihin sekä naapuripalokuntien kanssa että koko maata käsittävissä puitteissa on ollut virkistävää ja opettavaa. Kilpailuissa on sijoittunut aina kärkipäähän.

— Tämä kaikki kuulostaa oikein mukavalta, mutta tietysti leikki on kaukana silloin, kun tuli on päässyt irti. Silloin on pidettävä tulipalokiirettä ja palopaikalle tullessa käytävä taisteluun 'punaista kukkoa' vastaan. Se on armoton vihollinen, jonka kukistamisessa tarvitaan sekä taitoa että rohkeutta. Pahimmista 'siviilipaloista' mainittakoon Kuusaan lastenkodin ja naisten sairaalan palot. Sotien aikana jouduttiin usein auttamaan Kouvolan palokuntaa ja kaksi kertaa käytiin pääkaupungissa saakka. Sen sijaan pahoista tehdaspaloista on välttytty — kiitos erinomaisen sammutusvälineistön, runsaan vedensaannin, nopeuden ja ennakkovalmennuksen.

— Onhan niitä sattunut hupaisiakin kommelluksia, kertoi haastateltavamme. Kun palokuntamme vietti 50-vuotisjuhlaansa, niin juuri ennen juhlaa syttyi Kivimäessä talo palaamaan. Nyt jos koskaan oli palokunnan kunnia kysymyksessä. Esimerkillisen ripeästi toimittiinkin, palo sammutettiin ja joku minuutti myöhästyneenä voitiin juhlat aloittaa. Toissa kesänä palokuntamme oli viettämässä palokuntalaisjuhlaa Selänpäässä. Tietysti esiinnyttiin kaikessa komeudessa, kiillotetut kypärät päässä, puhtaat takit yllä ja prenikat rinnassa. Silloin kesken juhlallisuuksien tuli kaukohälytys ja palokuntamme joutui juhla-asuunsa tosinäytökseen sammuttamaan metsäpaloa Iitin Kymentaan kylässä. Nämä tapaukset vain osoittavat, että palokuntalaisen on aina oltava valmis.

Tehtaanlääkärin näkökulmasta

Uutta työntekijäpolvea saapuu aika ajoin runsaastikin yhtiön palvelukseen. Tavanomaisen tulotarkastuksen jälkeen saattaa uusi tapaaminen tapahtua ikävissä merkeissä yllättävän pian. On sattunut tapaturmia työssä: haavoja, ruhteita, venähdyksiä, kaatumisia, puristus- ja iskuvammoja ja muita tämänkaltaisia vahinkoja. Monesti vähäpätöinen sormi- tai varvasmurtuma voi aiheuttaa kuukaudenkin työesteen. Missä syy?

Nuori työntekijä on työhön tullessaan parhaassa ruumiillisessa kunnossaan. Hänen aistinsa ovat terävät, havaitsemiskykynsä nopea ja oppimiskykynsä hyvä. Ja kuitenkin hän on juuri nyt erikoisen altis tapaturmille. Miksi?

Usein lienee syynä tulokkaan liiallinen innostus, yrittämisen halu, kilpailuhenki — jopa uhkarohkeus ja ylimielisyyskin. Halutaan näyttää, että näin sitä tehdään ja osataan. Ei uskota vanhempien ja kokenempien varoitteluihin. Tämä sama henkikään vallitsee myös Suomen maanteillä moottoriajoneuvo liikenteessä. Se on vikaan ohjautunut urheiluhenkeä. Sitä pitäisi niin ollen ymmärtää ja katsoa sormien läpi. Mutta ei: panoksena on pelissä liian paljon — oma ja toistenkin henki ja terveys.

Kenties nuori työntekijä ei aina saa ammattiopetuksensa ja harjoitustensa ohella tarpeellisia tietoja alansa tapaturmatorjunnasta. Entä opettaako uuden työpaikan 'vanha polvi' tulokkaalle työpaikalla omat ammattinikinsä, suojalaitteiden käytön tai muuta tapaturmatorjuntaa? Kerrotaanko hänelle sattuneis-

ta tapaturmista, niiden syistä ja miten ne olisi voitu välttää? Pahimmassa tapauksessa voidaan asennoitua näinkin: "Saapas nähdä kuinka äijän käy. Oppikoon itse taitonsa niin kuin mekin."

Moniko työntekijä — uusi niin kuin vanhakin — tietää uuden työturvallisuuslain sisällyksestä? Laki astui voimaan vuoden 1959 alussa ja sen 9 §:ssä sanotaan mm. seuraavaa: "Työntekijän on käytettävä hänelle tapaturmien ja terveyden haitan estämiseksi määrättyjä suojalaitteita ja -välineitä sekä muutenkin noudatettava työssä tarpeellista varovaisuutta." Laki siis velvoittaa myös työntekijän vastuulliseksi omasta ja toisten turvallisuudesta.

Lopuksi on todettava, että koneet ja laitteet ovat valmistajan ja työnantajan toimesta nykyisin erittäin hyvin tapaturmasuojattuja. Myös kaikkiin tehtaissa esiintyviin vaarallisiin töihin on saatavilla tarpeelliset suojalaitteet. Usein kuulee valittavan, että tehokas suojaväline tai -laite haittaa työn suoritusta ja tehoa. Näin eräissä tapauksissa onkin, mutta pieni työtehon menetys ei saisi painaa vaa'assa mitään menetetyn terveyden rinnalla.

Inhimillisistä tekijöistä johtuen ei parhaimmillakaan suojalaitteilla saada tapaturmia täysin vältetyksi niin kauan kuin ihmistä tarvitaan koneen ääressä ja muissa tuotannolliseen toimintaan liittyvissä työtehtävissä. Siksi on jokaiselle työntekijälle pyrittävä antamaan mahdollisimman tehokas koulutus. Vaaran tietäminen ja tunteminen, maltti ja terve järki työssä kehittävät hyvän ammattitaidon, joka on paras tapaturman suoja.

Perheenemäntä ja kerhotoiminta

Paikkakuntamme kaltaisessa tehdasyhdyskunnassa, joka monessa suhteessa tuntuu olevan miesten maailma, jäävät naiset ja naisten osuus liiaksi miesten saavutusten varjoon. Nimenomaan perheenemäntien maailma on jäänyt sitä huomiota vaille, jonka se joka suhteessa ansaitsisi. Ilman muuta on selvää, että hyvin hoidettu talous, siisti koti ja sopusointuinen elämä ovat ensisijaisen tärkeitä perheen isänkin kannalta ja eivätköhän vain ne miehen työsaavutukset, utturuus ja tasapainoinen mieli ole suoraan verrannolliset kodin ilmapiiriin, jonka tärkeimpänä luojana on nainen, perheenäiti.

Nämä ajatukset mielessämme asetimme eräänä huurteisena talvipäivänä kohti Kuusankosken Pokinpellon asutusalueetta tarkoituksenaamme tavata perheenäiti kodissaan, siis oikein paikan päällä ja katsahtaa 'maailmaa' hänen näkökulmastaan.

Siellä Pokinpellon laidalla, missä kuusikko tekee pienen polvekkeen, on Haapaloiden omakotitalo puutarhoineen pohjoisilta tuulilta suojassa. Sieltä löysimme rva Irma Haapalan. Hänen puolisonsa työskentelee Kymin sähköosastolla. Perheeseen kuuluu myös kaksi lasta, 10-vuotias Kaija ja 3-vuotias Timo.

— Hankimme kohta naimisiin mentyämme tämän tontin ja aloitimme rakennustyöt välittömästi. Rakennus valmistui v. 1951 meidän ollessamme 25-vuotiaita. Monestikin olemme todenneet, kuinka viisasta oli aloittaa oman kodin rakentaminen jo niin varhain, sillä mikä tässä on nyt ollut asuessa oman katon alla. Rakentaminenkin tuli siihen

aikaan halvemmaksi kuin nykyisin, joten siinäkin suhteessa rakennusaika oli otollinen.

Rva Haapalan kertoillessa tarinaa talosta ja sen synnystä tutustuimme siihen aina pohjakerroksessa olevaa saunaa ja 'kiertoilmalämmitystä' myöten. Kaikki paikat olivat erinomaisessa kunnossa, mikä kertoi hyvästä järjestelytaidosta ja asiallisuudesta.

— Olen vasta kolmisen vuotta viettänyt näitä 'rouvanpäiviä'. Kuusitoista vuotiaasta asti työskentelin liikealalla. Naimisiin mentyämme en jättänyt tointani, vaan hoidin puolisoni kanssa yhdessä kotityöt. Raskastahan se oli, mutta koska kodissa aina tarvittiin jotakin uutta, oli raha tarpeen. Kolme vuotta takaperin jätin sitten työpaikkani ja olen nyt huomannut, että paljon taloudellisemmin voin hoitaa talouden,

harkitummin tehdä ruokaostokset ja nyt liikenee aikaa vielä monenlaisiin muihin töihin. Ompelen vaatteet lapsille ja itselleni. Kaikenlaista ompelutyötä teenkin mielelläni. Leivon itse jopa hapanleivänkin. Kaija meillä valmistetaan myös kotona. Niin että kyllä tässä työtä aina riittää. Kesällä on vielä puutarha hoidettavana.

— Lastenkin takia on ollut välttämätöntä, että äiti on kotona. Hän ovat juuri siinä iässä, jolloin äidin hoiva ja ohjaus on tarpeen. Olen tehnyt havainnon, että nuoremman lapsemme kehitys on ollut paljon nopeampaa kuin vanhemman, koska kotona ollessani olen voinut seurustella hänen kanssaan, kun taas tyttäreemme ollessa pieni olin työssä enkä iltaisin ehtinyt paljoakaan seurustella hänen kanssaan, koska illat menivät tarkkaan kotiaskareiden parissa. Myös mieheni on tyytyväinen siihen, että olen kotona.

— Ne vuodet, jolloin molemmat olimme työssä, olivat oikeita työn ja aherruksen vuosia, eikä meillä ollut minkäänlaisia vapaa-ajan vie-

Rva Irma Haapala ja Kaija-tytär pukemassa pikku Timoa ulosmenoa varten

Tietoja naistenkerhoista

ton ongelmia. Silloin kaikki vapaa-ajat menivät tässä kodin piirissä erilaisissa askareissa. Noin pari vuotta takaperin mieheni otti puheeksi kodin ulkopuolella olevat harrastukset, jotka meillekin voisivat tuoda virkistystä ja vaihtelua. Olisihan meillä nyt aikaa suunnata ajatuksemme kodin ulkopuolellekin; lapset viihtyivät keskenään, koti, talo ja puutarha olivat kunnossa. Mieheni halusi liittyä johonkin kuoroon, mutta nimenomaan sillä ehdolla, että minäkin löytäisin itselleni jonkin harrastuksen. Tämän kulman naiset olivat minua jo houkuttelleetkin mukaansa yhtiön perheenemäntien kerhoon ja nyt asian tultua puheeksi oli suunnitelma valmis. Mieheni lähti laulamaan ja minä muiden pokinpeltolaisten mukana seuratalolle kerhoilemaan.

Kahden vuoden ajan on tätä nyt jatkunut. Mieheni ja minä olemme tyytyväisiä ratkaisuumme, joka on tuonut virkistystä, antanut elämälle uutta sisältöä ja ennen kaikkea kosketus muihin ihmisiin on säilynyt. Minullahan tosin on ollut jatkuvasti kosketus kanssaihmiin, koska niin monet vuodet työskentelin kaupassa, mutta olen kuullut monen perheenemännän valittavan sitä, että on tullut oltua liian kauan vain kodin seinien sisäpuolella.

— Perheenemäntien kerhossa olen viihtynyt. Kokoonnumme kerran kuukaudessa 'omassa porukassa' ja kerran naisten yhteiseen iltaan, jolloin sinne tulevat molempien perheenemäntien kerhon ja yhtiön muiden naiskerhojen jäsenet. Nämä omassa porukassa vietetyt torstai-illat ovat minun ja kaikkien meidän muidenkin mielestä hauskimmat ja mieluisimmat. Odottelemme innostuneina torstai-iltojamme. Me pokinpeltolaisetkin lähdemme seuratalolle jo hyvissä ajoin — ennen kuutta —, vaikka kerhoilta alkaa vasta seitsemältä, silloin saamme etupenkkiin paikan. Tähän varhaiseen kotoa-

lähtöömme on syynä kai sekin, että ennen tilaisuuden alkamista meillä on aikaa kertoa ja kuulla kuulumiset, rupertella kiireimmät asiat ja sopivasti rauhoittua ennen ohjelman alkua. Kerhoilloista koituu tavallaan kaksinkertainen hyöty. Voimme tehdä siellä omia käsitöitämme ja samalla saada oppia ja valistusta kaikenlaisissa naisen ja perheenäidin elämään ja tehtäviin liittyvissä asioissa.

— Nämä yhtiön naiskerhot ovat hyvin suosittuja. Naiset, jotka sinne kerran tulevat, käyvät siellä vuodesta vuoteen. Viime syksynä perustettiin toinen perheenemäntien kerho, johon kuuluu ikäisiäni naisia ja johon minäkin siirryin. Käsitökseni näistä kerhoista on yksinomaan myönteinen. Kerhoillat ovat ennen kaikkea virkistäviä tilaisuuksia. Siellä meitä on samanlaisia perheenemäntiä, ja meillä on mielessämme samanlaisia ongelmia. Siellä käsitellään asioita, jotka meitä kiinnostavat: kodinhoitoa, lastenhoitoa, terveydenhoitoa, ruokailoutta ja monenlaista muuta mielenkiintoista. En osaa sanoa, menemekö sinne virkistyksemme vai oppiaksemme, mahdollisesti molemmista syistä, mutta ennen kaikkea meistä tuntuu, että se on meidän kerhomme.

— Tästä kerhotoiminnasta olen saanut vapaa-aikojeni harrastuksen ja olen hyvin tyytyväinen. Enemmästä kotoa poissaolosta ei olisi väliäkään. Suunnitelmiini kuuluu tilaisuuden tullen mennä kutomakursseille, joita yhtiön piirissä myös järjestetään, mutta muita ajatuksia ei toistaiseksi ole harrastuspiirini laajentamiseksi perheen, kodin ja näiden kerhoiltojen lisäksi. Nämä torstaiset kerhoillat eivät millään tavoin haittaa kotitöitäni — päin vastoin — kerhoilloista virkistyneenä saan askareeni sujumaan paremmin, mieli on iloinen ja on hauskaa odottaa seuraavaa kerhoiltoa.

Yhtiön piirissä Kymintehtaalla toimii viisi naistenkerhoa, joista vanhin on v. 1947 perustettu perheenemäntien kerho. Pari vuotta sen jälkeen perustettiin kotitalouskerho. Eerolan naistenkerho on toiminut kolmisen vuotta ja kasvatuskerho vuodesta 1954 lähtien. Kun perheenemäntien kerhon jäsenmäärä oli kohonnut kovin suureksi, katsottiin viime syksynä tarpeelliseksi perustaa perheenemäntien kerho II, johon kuuluu nuorempia perheenemäntiä. Näissä viidessä kerhossa on yhteensä 241 jäsentä. Perheenemäntien kerhoissa on eniten jäseniä, vanhemmassa 115 ja viime syksynä perustetussa 54. Kuluneen vuoden aikana perheenemäntien kerhoilla oli yhteensä 12 kerhoiltoa, joihin osallistui yli 700 naista. Kotitalouskerholla oli 8 kerhoiltoa osanottajamäärän noustessa 200:aan. Eerolan naistenkerho on kokoontunut yhdeksän ja kasvatuskerho kuusi kertaa.

Voikkaalle perustettiin kotitalouskerho v. 1949. Sen jäsenmäärä on 54. Kerho on kokoontunut viime vuoden aikana 14 kertaa. Kaikkien naistenkerhojen toimintaan on kuulunut myös retkiä ja talkoita. Kymintehtaalaiset ja voikkaalaiset ovat yhteistoiminnassa järjestäneet mm. Kalevalajuhlan keväisin.

Naisten kerhojen toiminnan tarkoituksena on kodin piiriin liittyviin asioihin kuten talouden-, kodin- ja vaatteiden hoitoon sekä terveydenhoitoon, lastenhoitoon ja kasvatukseen kohdistuva ohjaus- ja valistustoiminta. Naistenkerhoihin ovat tervetulleita kaikki yhtiöläisnaiset, virkistykseen ohella oppimaan monenlaisia perheenemännälle ja -äidille hyödyllisiä tietoja ja taitoja.

Kuusankosken joulujuhlissa
piti joulusaarnan pastori
Tapio Haikarinen (yllä) ja
Voikkaalla pastori Edvin Laurema

Voikkaalaiset eläkeläisnaiset
veisaamassa jouluvirttä
pitkien pitopöytien ääressä

Eläkeläisten joulujuhlia

esiintyi Kuusankosken Mieslaulajat musiikinopettaja Heikki Kosken-sepän johdolla, Tuija Saarijärvi Kuusankosken Naisvoimistelijoista esitti Nukkumatti-tanssin, Marja-Leena Lakka lausuntaa ja ammattikoulun oppilaat tonttuleikin, jonka oli ohjannut voimistelunopettaja Elsa Liimatainen. Lopuksi nähtiin Topeliuksen viehättävä satunäytelmä 'Adalminan helmi', jonka ammattikoulun oppilaat esittivät erinomaisella taidolla. Näytelmän oli ohjannut johtajatar Katri Mäkelä. Harrastunnelmaisen juhlan päätti yhteisesti laulettuna 'Maa on niin kaunis'.

Voikkaalla oli lähes kolmesataa eläkeläistä seuratalon uusituissa suojissa viettämässä joulujuhlaansa. Kuusankosken Työväen Soittajien musiikkiesitysten jälkeen puhui yhtiön teknillinen johtaja, dipl.ins. Björn Sucksdorff viitaten mm. siihen etuun, mikä eläkeläisillä on ol-

lut heidän kokiessaan ja nähdessään oman tehtaansa kehityksen vaatimattomasta alusta nykyaikaiseksi suurteollisuuslaitokseksi. Rinnan oman paikkakunnan kehityksen kanssa heillä on ollut tilaisuus seurata isänmaan historiaan vaikuttaneita ajanjaksoja. Nämä tapahtumat heidän omien henkilökohtaisten kokemustensa kanssa ovat antaneet elämälle sisältöä, josta nykypolvi voi ottaa oppia. Puhe päättyi runoon, jossa yhtiö toivotti eläkeläisille hyvää joulua ja onnellista uutta vuotta.

Joulusaarnan piti pastori Edvin Laurema. Lisäksi oli ohjelmassa Voikan Sekakuoron lauluesityksiä, kansakoululasten esittämiä lauluja, keijukais- ja tonttuleikkejä sekä kuvaelma 'Joulurauhan julistus'. Yleisö osallistui ohjelmaan yhteislauluilla. Väliajalla tarjoilivat virkailijoiden rouvat joulukahvin. Eläkeläisten kiitokset esitti rva Hilda Stenholm.

KUUSANKOSKEN TEHTAILLA

Joulukynttilöin ja kukin koristeltujen pöytien ääreen Koskelaan koontuivat eläkeläiset perinteellistä tapaa noudattaen viettämään joulujuhlaa joulukuun 13 päivänä. Juhlan aloitti Kuusankosken Orkesteri esittämällä maisteri Veikko Talven johdolla sikermän joululauluja. Tervehdyspuheessaan dipl.ins. Botho Estlander lausui eläkeläisille lämpimiä ja rohkaisevia kiitoksen sanoja heidän yhtiön ja nykyisen yhtiöläispolven hyväksi suorittamansa työn johdosta. Ammattikoulun oppilaat esittivät hartaan kuvaelman 'Jouluevankeliumi'. Jouluvirren jälkeen puhui pastori Tapio Haikarinen mielinpainuvasti joulusta ja sen merkityksestä. Kahvitauon jälkeen

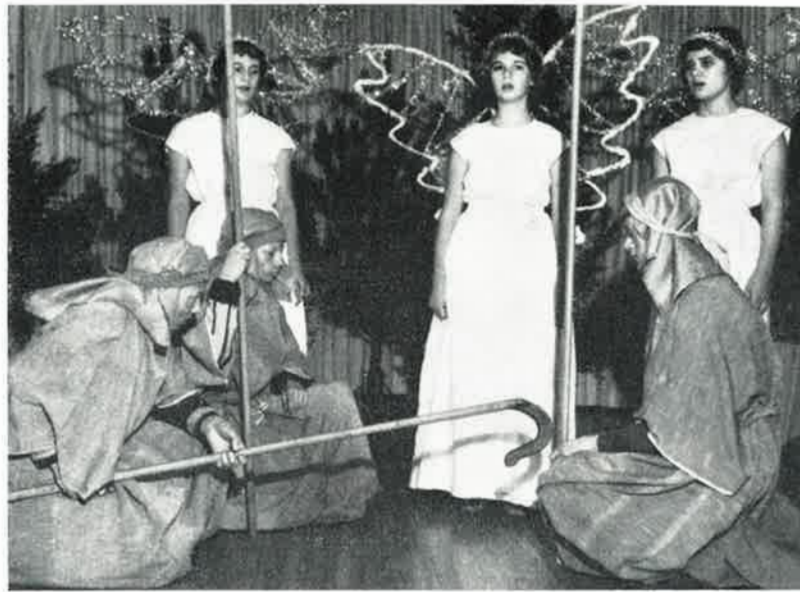

HÖGFORSIN TEHTAALLA

Joulukuun 14 päivänä viettivät Högforsin tehtaan eläkeläiset joulujuhlaa seuratalon suojissa. Tilaisuuden aloitti tehtaan orkesteri. Isännöitsijä C. J. Cedercreutz esitti eläkeläisille yhtiön tervehdyksen. Muusta ohjelmasta mainittakoon rovasti V. Laitisen esittämä seurakunnan tervehdys, Liisa Leppäsen lauluesitys, lastentarhan lapsosten erilaiset jouluaiheiset ohjelmanumerot, yhteiskoulun tyttöoppilaiden lauluesitykset ja tonttuleikki sekä Pirkko Arosuon ja Terttu Ojasen tanssiesitys. Tilaisuuden väliajalla nautittiin makoisat kahvit.

Högforsin tehtaan joulujuhla oli järjestetty joulukuun 11 päivänä niinikään seurataloon. Tilaisuuden ohjelma oli erittäin monipuolinen ja kiinnostava. Juhlan alkajaisiksi soitti tehtaan orkesteri reippaan alkumarssin ja tervehdyssanat lausui sosiaalipäällikkö Erkki Mattsson. Juhlan pääohjelmanumeron muodostivat laulajatar Jolanda di Maria Petriksen lauluesitykset. Hän lauloi mm. Brahmsin ja Rangströmin säveltämiä lauluja sekä espanjalaisia, italialaisia ja suomalaisia kansanlauluja. Tilaisuuden muun ohjelman muodostivat taiteilija Jukka Santasen taikuriesitykset ja 'Pikku Kippareiden' reipas lauluohjelma. Muilta osin ohjelma oli sama kuin edellä selostetussa eläkeläisten joulujuhlassa.

Ammattikoulun oppilaat esittivät kauniin joulukuvaelman

Kuusankoskelaisvanhuksia Koskelan juhlasalissa

HALLAN TEHTAALLA

Hallan eläkeläiset kokoontuivat seurataloon joulujuhlaa viettämään. Joulukynttilöin koristeltujen pöytien ääressä virittyivät mielet hartaaseen joulutunnelmaan. Majuri Björn Weckman esitti eläkeläisille yhtiön joulutervehdyksen. Juhlassa esitti Kotkan työväenopiston näytelmäkerho Kyllikki Mäntylän kirjoittaman näytelmän 'Tapahtui Betlehemiä' ja lapset sekä nuoret esittivät erilaista jouluaiheista ohjelmaa.

Lapsille oli järjestetty oma joulujuhlansa, jossa monenlaisten ohjel-

manumeroiden avulla joulun odotuksen tunnelma kohosi korkeimmilleen.

Hallan naisten koti-iltaa vietettiin myös joulun merkeissä. Tämän tilaisuuden ohjelmasta mainittakoon kanttori Jalmari Aallon esitelmä joululauluista.

JUANTEHTAALLA

Monet kerrat ovat nuo tutut vanhan jouluvirren sanat 'Enkeli taivaan lausui näin' kaikuneet tehtaan seuratalon salissa, monet kerrat tuo virsi on laulettu vanhusten joulujuhlassakin. Tämän virren tuoma sanoma on edessämme joka kerta uutena ja sykehdyttävänä.

Juankosken vanhukset viettivät joulujuhlaansa joulukuun 13 päivänä. Tilaisuuden aloitti tehtaan torvisoittokunta musiikkiesityksillään. Dipl.ins. L. Timgren lausui vanhukset tervetulleiksi. Hartaimpaan joulutunnelmaan virittyädyttiin lääninrovasti Erkki Pulkkinen puheen aikana. Juhlan muusta ohjelmasta mainittakoon rouva Pulkkinen ja Riekkisen sekä neiti Myöhäsen lauluesitykset, Kaisa- ja Leila-tytösten esittämä ohjelma ja pikku Seijan pianonsoitto. Tiernapojat esiintyivät, samoin lastentarhalaiset esittäen poroleikin ja vanhoja tuttuja joululauluja. Joulupukkikin saapui tonttuineen ja puuroa syötäessä sekä kahvitauolla kuultiin 'Pataruukin' lasten laulamia nauhoitettuja joululauluja.

25-vuotisansiomerkkien jako

Voikan seuratalossa pidetyssä työnjuhlassa jaettiin hopeinen ansiomerkki 69:lle yhtiöläiselle

Perinteelliseen tapaan jaettiin yhtiömme piirissä jälleen loppiaisen ansiomerkkejä kuluneen vuoden aikana 25 yhtiöläisvuotta täyttäneille. Hopeisen ansiomerkkin saajia oli tälläkin kertaa runsaasti, yhteensä 119. Selostamme seuraavassa näitä eri paikkakunnilla vietettyjä työnjuhlia.

KUUSANKOSKEN TEHTAAT

Juhlapaikkana oli vuorossa Voikan seuratalo, joka oli koristettu Suomen lipuin, yhtiön tunnuksin, kukkasin sekä kynttilöin. Juhlaan oli kutsuttu 69 ansiomerkkin saajaa, naimisissa olevat puolisoineen. Heistä oli kymmentehtaalaisia 40, voikkaalaisia 28 ja yksi Haukka-suolta. Melkein kaikki ansiomerkkin saa-

jat olivat voineet noudattaa kutsua ja pöytiin ryhmitettiin vanhaan tapaan työosastoittain.

Ansiomerkkin saajille puhui yhtiön toimitusjohtaja, vuorineuvos K. E. Ekholm mainiten mm. seuraavaa: Siitä lähtien kun koskiemme äärille alettiin rakentaa tehtaita ja tuotannollinen toiminta pääsi täällä alkuun, on säännöllinen työntahti ollut tunnusomaista tämän paikkakunnan elämälle. Ja mitä tällä tavoin päivästä päivään ja vuodesta vuoteen ahertaen on saatu aikaan, sen me kaikki hyvin tiedämme, koska meillä on ollut tilaisuus seurata oma-kohtaisesti tapahtunutta kehitystä ja koska me olemme olleet osaltamme siihen myötävaikuttamassa.

Tehtaamme ovat jatkuvasti laajen-

tuneet. Parhaillaan on täällä Voikkaalalla menossa suuri uudistusvaihe. Koski padotaan uudestaan ja vanhojen paperikoneiden rinnalle hankitaan uusi jättiläispaperikone, mikä puolestaan aiheuttaa höyryvoimalaitoksen ja puuhiomon laajentamisen. Toisaalta tämän uuden koneen vaikutus uutena työnantajana tuntuu etäisiä metsämaita myöten. Kun tehtaamme ensimmäisinä vuosina valmistivat paperia muutama tuhat tonnia vuodessa, voidaan tällä uudella koneella valmistaa vuodessa 70.000 tonnia. Tuotantolukujen monikymmenkertaistuminen onkin parhain todistus sekä entisten tehtaalaisten että nykyisten yhtiöläisten työn tuloksista.

Tämä suotuista kehitys voidaan todeta monella muullakin tavoin kuin

tuotantolukujen, hevosvoimien ja rakennuskuutioiden muodossa. Työpäivä on lyhentynyt ja samalla raskaita ruumiillisia ponnistuksia vaativat työvaiheet on voitu yhä enemmän siirtää koneiden suoritettavaksi. Työolosuhteet ovat muutenkin parantuneet, työpaikka muuttunut viihtyisämmäksi ja työturvallisuus lisääntynyt. Varmaan liitämme mielellämme kaiken tämän työmme aikaansaannosten joukkoon. Työn tulokset näemme selvästi myös tehdasalueiden ulkopuolella. Elinvoimaisen kauppalamme viimeaikainen kehitys on ollut aivan silminnähävä. Ehkä meitä ilahduttaa tässä kauppalamme kasvussa ja sen ulkonäön muuttumisessa eniten uudet laajat omakotialueet, jotka kertovat elinehtojen parantumisesta ja asukkaitten omasta yritteliäisyydestä ja siukkasta uurastuksesta.

Työmme onnistuminen ja saavuttamamme tulokset ovat johtuneet monesta seikasta, joista tässä tahtoisin muistuttaa mieliimme vain yhden, mutta samalla erittäin tärkeän ominaisuuden. Työsuhteet yhtiössämme muodostuvat pitkäaikaisiksi ja varsin useissa tapauksissa koko ihmisiän työpäivän pituisiksi. Ei ole suinkaan harvinaista, että yhtiötämme palvelemaan jo monessa polvessa ja varsin yleistä on, että jo koulunkäyntikin tähtää yhtiöläiseksi antautumiseen. Tästä on seurauksena, että yhtiöläisemme ovat tunnetusti ammattitaitoista ja työteliästä väkeä ja että työpaikoillamme vallitsee luottamuksellinen ja rakentava yhteishenki.

Puhuja palautti mieliin ne kaksi Kuusankosken tehtaiden työnveteraania, etumies Fabian Frimanin ja laitosmies Emil Becklinin, jotka vuoden 1959 aikana olivat saaneet 50-vuotistyyöpäivänään yhtiön kultaisen ansiomerkin. Kun nyttemmin eläkkeelle siirrytään 65-vuotiaina, on tämän 50 työvuoden saavuttaminen alkanut käydä yhä harvinaisemmaksi.

Lopuksi puhuja kiitti sekä yhtiön että omasta puolestaan 25-vuotisansiomerkin saajia uskollisesta ja hyvin suoritetusta työstä ja toivoi, että nämä yhtiöläisvuodet tuntuisivat asianomaisista itseltään myös arvokkaalta saavutukselta, että ne olisivat antaneet sitä sisäistä tyydytystä, mitä tietoisuus kullekin uskottun tehtävän suorittamisesta saattaa ihmiselle antaa.

Tämän jälkeen vuorineuvos Ekholm suoritti yhdessä puolisonsa vuorineuvoksetar Clara Ekholmin kanssa sekä sosiaalipäällikkö Aunis K. Kantosen ja

sosiaalitarkastaja Aino Mäkelän avustamana ansiomerkkien jaon. Kuusankosken Orkesteri ja Voikan Mieslaulu esittivät juhlassa musiikkia. Juhla päättyi kahvitarjoiluun ja yhteisesti laulettuun Työ Suomen hyväks' uhratkaamme.

25-vuotisansiomerkin saivat seuraavat yhtiöläiset:

K y m i n t e h t a a l t a : Torsti Kivinen, Eino Laine, Uno Liukkonen, Toini Niemi, Irja Nykänen, Viljo Pasi, Sointu Sinkko, Manu Sommarberg, Pentti Talvinen, Martti Väkevä ja Tapio Österman paperitehtaalta; Erkki Erjansalo, Lauri Jaakkola, Taito Linden ja Paul Lindqvist selluloosatehtaalta; Lauri Lempinen ja Arvi Mäkinen klooritehtaalta; Aarne Frimodig, Eino Jokinen, Lassi Karlsson, Aarne Rantanen ja Martti Vilenius korjauspajalta; Kirsti Ailio, Veikko Himanen, Rauha Raento, Vilho Ryöppy ja Toivo Skofelt rakennusosastolta; Cyrill von Graevenitz, Elli Miettinen ja Tauno Tolvanen sähköosastolta; Soini Jäppinen höyryosastolta; Gustav Klingstedt päälaboratoriosta; Toivo Korhonen varastosta; Albert Heinikainen ulkutyöosastolta; Väinö Leppä, Lydia Niininen ja Jaakko Palmu talousosastolta; Eino Vaija asunto-osastolta; Aino Eerola ja Edvard Orava maatalousosastolta.

V o i k k a a l t a : Kaarlo Tuomi paperitehtaalta; Pauli Gammelin, Kaarle Koskinen ja Martti Vierumäki puuhiomosta; Paavo Aalto, Aarne Nevalainen ja Pauli Ojames selluloosatehtaalta; Hilja Myllylä, Viljo Penttilä, Sulo Puljava, Jaakko Tirkkonen ja Unto Tähti-

Vuorineuvos K. E. Ekholm pitämässä puhetta 25 vuotta yhtiötä palvelleille

nen karbiditehtaalta; Lauri Ellonen, Unto Laiho, Lauri Lalu, Eino Rihu, Kyllikki Roos, Aulis Seppälä ja Viljo Sommarberg korjauspajalta; Arvo Skinnari, Saima Stenberg, Reino Sutinen ja Toivo Töyrylä rakennusosastolta; Väinö Horsma höyryosastolta; Lauri Liesi ja Eino Parviainen ulkutyöosastolta; Gustaf Johansson talousosastolta; Eemil Paasonen Sampo-tehtaalta.

H a u k k a s u o l t a : Toivo Ripatila.

Vuorineuvoksetar Clara Ekholm kiinnittämässä ansiomerkkiä talonmies Gustaf Johanssonin rintapieleen

HÖGFORSIN TEHDAS

Loppiaisena oli Högforsin Tehtaan virkamieskerholla juhlatilaisuus, missä jaettiin yhtiön ansiomerkki 25 vuotta palvelleille. Karkkilasta sai mitalin 20 työntekijää ja Lahden tehtaalta yksi. Lisäksi samassa tilaisuudessa jaettiin yksi 25-vuotismitali metsäosaston työntekijälle sekä AK:n kultainen ansio-merkki.

Tehtaan orkesterin soittaman alkumarssin jälkeen puhui isännöitsijä C. J. Cedercreutz. Puheessaan hän käsitteli tehtaalla ja työtavoissa tapahtunutta

kehitystä vuosikymmenien aikana. Hän kiitti merkinsä saavia heidän työpanoksestaan tehtaan ja koko kansakunnan hyväksi.

Puheen päätyttyä seurasi ansiomerkkien ja kunniakirjojen jako. Mitalit kiinnitti saajien rintapieleen vapaa-herratar Eva Cedercreutz. Mitalin saivat kasaaja Lauri Backman, työnjohtaja Reino Joki, keernantekijä Arvo Lehtiranta, työnjohtaja Vihtori Lehto, konekaavaaja Pauli Lento, konekaavaaja Rauni Lindholm, työkaluhuoltaja Pauli Lindgren, emalityöntekijä Niilo Meri, tarkastaja Ervi Nyberg, mallinvaihtaja

Juho Olin, kivimies Toivo Ruoho, kattilahoija Väinö Saarelainen, varastomies Mikko Salminen, traktorinkuljettaja Valto Salo, työnjohtaja Frans Salonen, hinnoittelija Viljo Sundell, viilaaja Urpo Taipalvesi, peltiseppä Vilho Tallgren, varastomies Aarne Tammelin, emalityöntekijä Otto Vuorinen Karkkilasta ja peltiseppä Viljo Järvinen Lahden tehtaalta.

Yhtiön ansiomerkkien jaon jälkeen ojensi isännöitsijä Cedercreutz AK:n myöntämän kultaisen ansiomerkkin autokuljettaja Artturi Liljegrenille.

Samassa tilaisuudessa sai 25-vuotis-ansiomerkkin metsätyömiestä Arvo Koskinen. Metsänhoitaja C. Block ojensi hänelle ansiomerkkin kiittäen tätä uskollista metsätyömiestä Lopen piirissä tekemästään uutterasta työstä.

Tilaisuus, jossa ansiomerkkin saajien ja heidän puolisoittensa lisäksi olivat läsnä tehtaan johto sekä osastopäälliköitä, päättyi kahvitarjoiluun.

Högforsin Tehtaan
ansiomerkkin
saaneita

Peltiseppä
Viljo Järvinen
Högforsin
Lahden tehtaalta
vastaanottamassa
ansiomerkkiä

HALLAN TEHTAAT

Hallassa sai 25-vuotisansiomerkkin kahdeksan yhtiöläistä Hallan kerholla loppiaisena järjestetyssä juhlassa. Majuri Björn Weckman lausui tunnustuksen sanoja pitkän ja vakaan työsuhteen merkityksestä niin työntekijän kuin työnantajan kannalta sekä jakoi kunniakirjat rouva Evo Weckmanin kiinnittäessä hopeisen ansiomerkkin kunniaviiraiden rintaan. Yhteisen kahvipöydän ääressä viivähdettiin rattoisan seurustelun merkeissä.

Ansiomerkin saajat tällä sivulla olevassa kuvassa vasemmalta lukien lastaaja Olavi Vainio, kirjaaja Aino Torvinen, vartija Oskar Nyholm, työnjohtaja Emil Kettunen, konttoristi Saima Piiparinen, työnjohtaja Vilho Roos ja puuseppä Sulo Virtanen. Kuvasta puuttuu myyntipäällikkö Claës Göran Tötterman.

METSÄOSASTO

Myös metsäosastolla on vuoden alussa pidetty useita työnjuhlja, joissa on jaettu useita ansiomerkkejä. 15. 1. kävi Uudenmaan hoitoalueen aluemetsänhoitaja Curt Block metsätyönjohtaja Vihtori Lahden kotona viemässä hänelle 50-vuotisansiomerkkin kiittäen häntä puolivuosisataisesta yhtiön hyväksi suorittamastaan työstä.

25-vuotisansiomerkkejä ovat saaneet seuraavat: metsänhoitaja Gunnar Andersson metsäosastolta, metsätyömies Arvo Koskinen Uudenmaan hoitoalueelta, konttoripäällikkö Jaakko Lähteenmäki, metsätyönjohtajat Vilho Heimala ja Toivo Ojapalo, metsätyömiehet Jukka Lyytikäinen ja Veikko Jurkko Kymen hoitoalueelta, aluemetsänhoitaja Jorma Niinikoski, metsätyönjohtajat Heikki Ahonen ja Rikhard Liikanen Päijänteen hoitoalueelta, metsätyönjohtajat Eero Hongisto ja Väinö Paaonan Keski-Suomen hoitoalueelta, piirityönjohtaja Arvo Pekkala, metsäteknikko Juho Niskanen ja metsätyönjohtaja Hannes Keijonen Savon hoitoalueelta, metsäteknikko Arvo Laakso ja metsätyönjohtaja Veikko Laitinen Juantehtaan hoitoalueelta, piirityönjohtaja Eino Ruotsalainen ja metsätyömies Veikko Leskinen Kuopion hoitoalueelta.

VERLAN TEHDAS

Verlassa oli yhtiötä 25 vuotta palvelleita tällä kertaa vain yksi, nimittäin ulkotyöntekijä Einari Saarinen. Hänet oli kutsuttu loppiaisena puolisoineen dipl.ins. N. Lindblomin kotiin, jonne oli järjestetty juhlatilaisuus. Ins. Lindblom kiitti ansiomerkin saajaa pitkäaikaisesta ja uskollisesta yhtiön hyväksi suorittamastaan työstä. Rva Märtha Lindblom kiinnitti ansiomerkin Einari Saarisen rintapieleen. Tilaisuuden päätteeksi kokoonnuttiin kahvipöytään.

JUANTEHDAS

Juantehtaalla tuli yhtiötä 25 vuotta palvelleeksi viime vuonna lastaaja Eino Juho Leskinen, joka kuoli 17. 8. 1959. Ansiomerkki luovutettiin hänen aviopuolisolleen.

Hallalaisia mitalimiehiä ja -naisia kirjaaja Aino Torvisen ollessa allaolevassa kuvassa juuri 'merkitettävänä'

KUUSANKOSKEN TEHTAAT

EMIL HEINONEN

hysäntekijä Voikan paperitehtaalta tulee 26. 2. olleeksi 45 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Heinolassa 6. 3. 1895. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1914 Voikan rakennusosastolle, mistä jo saman vuoden joulukuussa siirtyi Voikan paperitehtaalte toimien siellä mm. kolme vuotta hollanterin esimiehenä ja kahdeksan vuotta silinterimiehenä. Nykyiseen toimeensa hän siirtyi v. 1941.

OTTO LOIKALA

koneenhoitaja Voikan paperitehtaalta tulee 1. 4. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Valkealassa 18. 7. 1899. Yhtiön palveluksessa hän on ollut vuodesta 1917 lähtien ja melkein koko ajan Voikan paperitehtaalla. Koneenhoitajaksi hänet nimitettiin v. 1929.

ARVI TIIHONEN

rotatiokoneen etumies Voikan paperitehtaalta tulee 2. 4. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt litissä 2. 9. 1900. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran v. 1916 Voikan sahalle, missä työskenteli useaan eri otteeseen. Voikan paperitehtaalte hän tuli v. 1921 apurullamieheksi, oli välillä vuoden rakennusosastolla ja palasi paperitehtaalte v. 1927 rotatiokoneen apumieheksi. Sen jälkeen hän on toiminut rotatiokoneen varamiehenä ja etumiehenä usean vuoden ajan.

Emil Heinonen

Otto Loikala

Arvi Tiihonen

Merkkipäiviä

KUUSANKOSKEN TEHTAAT

JOHANNES PAASONEN

kirvesmies Kymin asunto-osastolta täyttää 60 vuotta 27. 2. Hän on syntynyt Mäntyharjussa ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1922 työskennellen eri osastoilla lyhyitä katkoja lukuun ottamatta vuoteen 1928, josta lähtien hän on ollut yhtäjaksoisesti yhtiön palveluksessa. Nykyiseen ammattiinsa hän tuli v. 1938 toimien Voikan asuinrakennusosastolla ja Kymin rakennusosastolla sekä vuodesta 1952 lähtien Kymin asunto-osastolla. Vapaa-ajat kuluvat Paasoselta kesäisin mökillä kalastuksen ja saunomisen merkeissä ja talvi-illat kotona puhdetöiden parissa.

YRJÖ SUIHKONEN

hissimies Kymin paperitehtaalta täyttää 60 vuotta 16. 3. Hän on syntynyt Suomenjoella. Yhtiön palvelukseen hän tuli

v. 1930 Kymin selluloosatehtaalle valkaisijaksi. Spriitehtaalla hän työskenteli vv. 1942—57, jonka jälkeen siirtyi nykyiseen tehtäväänsä Kymin paperitehtaalle. Vapaa-aikojen harrastuksista mainittakoon puutarhanhoito ja kalastus.

JOHAN VIKTOR KYÖPERI

laitosmies Kymin puuhiomolta täyttää 60 vuotta 19. 3. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran v. 1917 Kymin selluloosatehtaalle valkaisijaksi. Sen jälkeen hän työskenteli eri osastoilla kunnes siirtyi v. 1947 Kymin puuhiomolle puiden latojaksi. Nykyisessä ammatissaan hän on työskennellyt tämän vuoden alusta lähtien.

Nuorempana Kyöperi on osallistunut urheiluharrastuksiin kuuluen Kuusankosken Kisaan.

RIKHARD LYYTIKÄINEN

peltiseppä Kymin asunto-osastolta täyttää 60 vuotta 15. 4. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran v. 1919 ja neljä vuotta poissa oltuaan uudelleen v. 1925 Kymin rakennusosastolle, jossa

työskenteli kirvesmiehenä yhtäjaksoisesti vuoteen 1952, jolloin siirtyi peltiseppäksi asunto-osastolle.

Rikhard Lyytikäinen on vapaa-aikonaan rakentanut viisi omakotitaloa ja monia asuintaloja. Hän on ollut mukana ammatillisessa järjestötoiminnassa sekä urheiluelämässä. Painia hän on harrastanut osallistuen kilpailuihin 11 vuoden aikana. Nykyisin hänen mieliharrastuksiinsa kuuluvat kotipuutarhan hoito ja kalastus.

VEIKKO RAFAEL LEHTINEN

lämmittäjä Voikan höyryosastolta täyttää 50 vuotta 22. 2. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiömme palvelukseen Voikan rakennusosastolle Lehtinen tuli v. 1926. Höyryosastolle hän siirtyi v. 1932. Hänet nimitettiin v. 1947 I:ksi lämmittäjäksi, missä toimessa hän edelleenkin on.

Molemmissa sodissa Lehtinen palveli kenttäjoukoissa. Sotilasarvoltaan hän on ylikersantti. Hänen vapaa-ajanharrastuksistaan mainittakoon erityisesti mieskuorolaulu, johon hän on innolla ottanut osaa yli kymmenen vuoden ajan. Yhtiön harrastusurheilukilpailuihin on Lehtinen myös innokkaasti osallistunut.

Yrjö Suihkonen

Johan Kyöperi

Rikhard Lyytikäinen

Veikko Lehtinen

KAUKO AHVENAINEN

kirvesmies Voikan rakennusosastolta täyttää 50 vuotta 24. 2. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1939 osastolle, jossa hän nykyisinkin työskentelee.

KAARLO PAAVALI OKSANEN

koneenhoitaja yankee-koneosastolta täyttää 50 vuotta 4. 3. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiön palvelukseen Kuusaan sahalle hän tuli v. 1929. Samana vuonna hän siirtyi paperitehtaalle. Käytyään läpi kaikki työvaiheet paperikoneella hänet nimitettiin koneenhoitajaksi v. 1936. Mainittakoon, että Oksanen on suorittanut paperialan vanhempien ammattimiesten työteknillisen kurssin.

OSMO ILMARI TALASTIE

nestekloorin valmistaja klooritehtaalta täyttää 50 vuotta 5. 3. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1925 Voikan korjauspajalle, josta v. 1929 siirtyi Voikan rakennusosastolle. V. 1930 hän tuli puuhiomolle, jossa työskenteli vuoteen 1934 eroten silloin yhtiön palveluksesta. V. 1945 hän tuli

Kaarlo Oksanen

uudelleen yhtiön palvelukseen klooritehtaalle nestekloorin valmistajaksi, jossa tehtävässä hän edelleenkin toimii.

KAUKO BRYNOLF LINDBERG

voimalaitoksen päiväystäjä Kymin sähköosastolta täyttää 50 vuotta 7. 3. Hän on syntynyt Valkealassa. 16-vuotiaana nuorukaisena hän lähti Amerikkaan, josta palasi v. 1933 ja tuli yhtiön palvelukseen tulikiksi höyryosastolle. Korjauspajalle viilaajaksi hän siirtyi v. 1940 ja nykyiseen toimeensa Kuusankosken voimalaitoksen päivästäjäksi v. 1946. Lindberg on innokas harrastusten mies. Nykyisistä harrastuksista mainittakoon omakotitalon puutarhan ja mehiläisten hoito.

ESA KALERVO PUHOLAINEN

kupariseppä Voikan korjauspajalta täyttää 50 vuotta 11. 3. Hän on syntyperäisiä voikkaalaisia. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1927 Voikan rakennusosastolle, josta hän siirtyi lyijysepäksi selluloosatehtaalle v. 1928. Kupari- ja ohutlevyseppänä korjauspajalla hän on työskennellyt vuodesta 1930 lähtien.

Esa Puholainen

Esa Puholaisen vapaa-ajan harrastuksista on ensi sijassa mainittava musiikki. Nuorempana hän soitti useissa yhtyeissä ja myöhemmin hän on osallistunut kuorotoimintaan. Myös urheilua hän on harrastanut ollen 1920-luvulla paikkakunnan parhaita urheilijoita etenkin pikajuoksussa ja 3-ottelussa.

KALLE HÄMÄLÄINEN

voiteli Voikan paperitehtaalta täyttää 50 vuotta 12. 3. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran Kymin ulkotoyosastolle v. 1925. Sen jälkeen hän on työskennellyt useilla eri osastoilla Kymin-tehtaalla ja Voikkaalla. Voikan paperitehtaan palvelukseen hän tuli v. 1935 paperin lastaajaksi. Nykyistä tehtäväänsä hoitamaan hän siirtyi v. 1954. Yhtiötä hän on palvelut yli 30 vuotta.

EINO ILMARI NOKKANEN

viilaaja Kymin korjauspajalta täyttää 50 vuotta 29. 3. Hän on syntynyt Valkealassa. Yhtiön palvelukseen Kymin selluloosatehtaalle hän tuli v. 1925 ja siirtyi sieltä v. 1930 Kymin korjauspajalle. Oltuaan jonkin aikaa poissa yhtiöstä hän palasi v. 1933 ja työsken-

Eino Nokkanen

Niilo Virtanen

Yrjö Aalto

Toivo Ahvenainen

teli sen jälkeen Kymin rakennusosastolla ja selluloosatehtaalla, kunnes v. 1940 siirtyi Kymin korjauspajalle, jossa on työskennellyt viilaajana vuodesta 1944 lähtien. Korjauspajan luottamusmiehenä hän toimi vv. 1945—1949.

NIILO VIRTANEN

kirvesmies Kymin asunto-osastolta täyttää 50 vuotta 30. 3. Hän on syntynyt Lahdessa. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1927 Voikan rakennusosastolle työskennellen aluksi sekatoissa ja vuodesta 1938 lähtien nuohoojana. Kirvesmieheksi Kymin rakennusosastolle hän siirtyi v. 1947 ja Kymin asunto-osastolle v. 1952.

Niilo Virtanen on rakentanut itselleen omakotitalon. Aikaisemmin hän on harrastanut hiihtourheilua ja kuulunut Voikan Viestiin. Talvi- ja jatkosotaan hän osallistui korpraalina. Hänelle on myönnetty I ja II luokan vapaudenmitali.

YRJÖ AALTO

yläsihtimies Kymin selluloosatehtaalta täyttää 50 vuotta 3. 4. Hän on syntynyt Leivonmäellä. Yhtiön palvelukseen Kuusaan ulkotyöosastolle haapavuolijaksi hän tuli v. 1933. Selluloosatehtaalla

Joonas Ritola

hän on työskennellyt v:sta 1934 lähtien ensin minton-koneen saksimiehenä ja sen jälkeen pakkaajana ja konemaa-larina. Sihtimiehenä hän on ollut v:sta 1941 lähtien.

Yrjö Aallon harrastuksiin kuuluvat puutarhanhoito ja kalastus.

VIENO KÄHÄRI

apunainen Kymin asunto-osastolta täyttää 50 vuotta 20. 4. Hän on syntynyt Luumäellä. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1942 Voikan paperitehtaalle työskennellen myöhemmin eri osastoilla. Vuodesta 1947 lähtien hän työskenteli yhtäjaksoisesti Voikan asuinrakennus- ja talousosastolla ja vuodesta 1952 lähtien Kymin asunto-osastolla.

HALLAN TEHTAAT

TOIVO AHVENAINEN

tukkityömies täyttää 60 vuotta 15. 3. Hän on syntynyt Jaalassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran v. 1937 tukkiosastolle tukkityömieheksi. Öltuaan muutaman vuoden poissa yhtiöstä hän palasi v. 1944 entiseen työ-hönsä.

JOONAS RITOLA

sahatyömies täyttää 50 vuotta 5. 3. Hän on syntynyt Ylivieskassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensimmäisen kerran sahalle v. 1929. Öltuaan välillä muutamia kuukausia poissa yhtiöstä hän tuli v. 1934 takaisin ja toimi ensin apusärmäjänä ja myöhemmin apusahaajana. Nykyisin hän työskentelee sahalla.

TAAVI AHVENAINEN

sahaaja täyttää 50 vuotta 15. 4. Hän on syntynyt Pertunmaan Jousjärvellä. V. 1928 hän tuli yhtiön palvelukseen sahalle. Hän työskenteli vuoroin sahalla ja tukkiosastolla. Pariin otteeseen hän oli poissa yhtiöstä, mutta vuodesta 1941 lähtien hän on työskennellyt yhtäjaksoisesti sahalla ensin apusahaajana ja vuodesta 1944 lähtien sahaajana.

HÖGFORSIN TEHDAS

VÄINÖ VUORINEN

veturinkuljettaja Karkkilasta täyttää 60 vuotta 28. 3. Hän on syntynyt Hyvinkäällä ja tullut Hyvinkään—Karkki-

Väinö Vuorinen

Kauko Fredriksson

Arvo Jylhänkangas

Niilo Meri

Sulo Laakso

Anton Pekkanen

Toivo Laitinen

lan rautatien palvelukseen v. 1926 Hyvinkään korjauspajalle. Oltuaan välillä Tampellan konepajalla kolmisen vuotta hän palasi v. 1937 takaisin rautatien palvelukseen veturinlämmittäjäksi. Vuodesta 1943 lähtien on Vuorinen toiminut veturinkuljettajana. Hänet tunnetaan erittäin tunnollisena ja täsmällisenä veturimiehenä.

KAUKO FREDRIKSSON

valurautahitsaaja valimosta täyttää 50 vuotta 4. 3. Hän on syntynyt Ul. Pyhäjärvellä. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1924. Oltuaan välillä pariin otteeseen poissa hän tuli v. 1938 vakinaiseksi työntekijäksi yhtiöön. Hän on työskennellyt levyradiaattori- ja kattilaosastolla. Nykyisin hän toimii hitsaajana ammekaavaamossa.

ARVO JYLHÄNKANGAS

portinvartija täyttää 50 vuotta 10. 3. Hän on syntynyt Pusulassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1937. Parin vuoden kuluttua Jylhäkangas siirtyi muualle työhön, mutta palasi v. 1948 työhön

liesiosastolle, jossa toimi 10 vuotta. Vuoden 1959 alusta hän siirtyi Fagerkullan portin vartijaksi.

MINNE RAUTA

poraaja liesiosastolta täyttää 50 vuotta 12. 3. Hän on syntynyt Ul. Pyhäjärvellä. Yhtiön palvelukseen hän tuli levyradiaattoriosastolle v. 1939. Oltuaan pariin otteeseen poissa yhtiöstä hän tuli v. 1945 liesiosastolle, missä edelleenkin toimii poraajana.

NIILO MERI

emalityöntekijä emalilaitokselta täyttää 50 vuotta 29. 3. Hän on syntynyt Tammelassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1934 kaavaamoon. Viimeiset 6 vuotta hän on ollut emalilaitoksella tehtävänä kylpyammeitten pohjustusemalointi.

SULO LAAKSO

maataloustyöntekijä maatalousosastolta täyttää 50 vuotta 9. 4. Hän on syntynyt Ul. Pyhäjärvellä. Laakso tuli v. 1923 työhön Vanjärven tilalle. V. 1926 hän siirtyi Karkin tilalle, missä edelleenkin työskentelee.

METSÄOSASTO

ANTON PEKKANEN

etumies Pylkönmäeltä täyttää 60 vuotta 4. 2. Yhtiömme palvelukseen hän tuli vuonna 1927. Hän työskenteli ensin Keski-Suomen hoitoalueen Karstulan piirissä ja siirtyi myöhemmin saman hoitoalueen Saarijärven piiriin, jossa edelleenkin työskentelee. Ahkeruudellaan etumies Pekkanen on saavuttanut esimiestensä ja alaistensa täydellisen luottamuksen.

TOIVO JOHANNES LAITINEN

kirvesmies ja lastaaja Saksalasta täyttää 60 vuotta 7. 2. Hän on syntynyt Juvalla, jossa hän on nuoruusvuosinaan ollut mm. Enso-Gutzeit Oy:n, Hackman & Co:n sekä Kymin Oy:n metsäosaston erilaisissa metsä- ja uittotöissä. Yhtiömme vakinaiseen palvelukseen paperipuun lastaajaksi hän tuli v. 1937. V:sta 1939 lähtien hän on kesäisin ollut Juantehtaalilla massan ja kartongin lastaajana ja talvisin Saksalassa paperipuun lastaajana toimien sen ohessa useana vuonna Saksalan telakan kirvesmiehenä.

Laitisen vapaa-ajan harrastuksiin on kuulunut nuorempana hiihto; onpa hän

Rikhard Liikanen

Robert Anttila

Kusti Koinulainen

Väinö Viljamaa

Olavi Kainulainen

Elis Taipale

Kaarlo Paananen

päässyt kilpailuissa palkintosijoillekin. Hän on aina ollut innokas kalastaja ja kuulunut useita vuosia Mikkelin Kalamiehet r.y:hyn. Laitinen tunnetaan erittäin rehtinä työntekijänä.

RIKHARD LIIKANEN

metsätyönjohtaja Kangasniemen Rauhahaldesta täyttää 60 vuotta 2. 3. Hän on syntynyt Mikkelin maalaiskunnassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1934. Hän on toiminut metsätyönjohtajana Päijänteen hoitoalueen Kangasniemen piirissä. Liikanen tunnetaan mallillisena ja tunnollisena miehenä. Hänen vapaa-aikansa kuluvat perheen piirissä.

ROBERT ANTILA

piirityönjohtaja Nilsistä täyttää 60 vuotta 8. 3. Hän on syntynyt Jaalassa ja tuli yhtiön palvelukseen v. 1924. Metsäteknikkokoulutuksen hän sai Nikkarilan metsäkoulussa, josta sai päästötodistuksen v. 1930. Koulun jälkeen hän on toiminut työnjohtajana Heinolassa Päijänteen hoitoalueella, Jaakkimassa Savonlinnan hoitoalueella ja v:sta 1935 alkaen Juantehtaan hoitoalueella ensin metsäteknikkona ja v:sta 1937 lähtien piirityönjohtajana Nilsien piirissä.

Piirityönjohtaja Anttila tunnetaan tasapuolisena, oikeudenmukaisena ja huumorintajuisena miehenä. Hän on saanut osakseen esimiestensä, alaistensa ja metsänomistajain luottamuksen. Erikoisharrastuksista mainittakoon urheilu.

EERO KUSTI KAINULAINEN

metsätyönjohtaja Rautavaaran Kangaslahdesta täyttää 60 vuotta 7. 4. Hän on syntynyt Rautavaaralla ja tullut yhtiön palvelukseen metsätyömieheksi v. 1924. V:sta 1928 lähtien hän on toiminut työnjohtajana Tiilikkojoen piiris-

sä, josta v. 1947 siirtyi vastaavaan toimeen Syvärin piiriin.

Kainulainen tunnetaan tunnollisena ja ammattitaitoisena miehenä. Aikaisemmilta vuosilta, jolloin uitto oli latvasella tärkein puutavaran kuljetusmuoto, hänet muistetaan taitavana uittotyönjohtajana, sillä hänen johdollaan valuiivat suuretkin sumat onnistuneesti alas. Nykyisin Kainulainen toimii pääasiassa yhtiön ja ostometsien parissa Nilsien ja Rautavaaran pitäjissä.

Paikkakunnallaan Kainulainen tunnetaan sopeutuvana miehenä, joka huumorintajullaan ja sanan sutkauksillaan on saavuttanut pidetyn aseman työnantajansa ja alaistensa sekä muitten kanssaihkimisten parissa.

VÄINÖ WALFRID VILJAMAA

metsäteknikko Kivijärveltä täyttää 50 vuotta 12. 3. Hän on syntynyt Helsingissä. Käytyään Nikkarilan metsäkoulun vv. 1946—1947 hän tuli yhtiön palvelukseen Jyväskylän hoitoalueen konttoriin v. 1948. V:sta 1950 lähtien hän toimi Suolahden piirissä auto- ja rautatiekuljetusten valvojana ja siirtyi v. 1953 nykyiseen toimeensa Kivijärven piiriin työnjohtajaksi. Toimensa ohella metsäteknikko Viljamaa on harrastanut mm. kuorolaulua, kalastusta ja kirjallisuutta sekä suorittanut useita automatkoja ulkomaille. Hän on Karstulan seudun Metsäteknikot r.y:n johtokunnan jäsen.

EMIL OLAVI KAINULAINEN

metsäteknikko Karkkilasta Uudenmaan hoitoalueelta täyttää 50 vuotta 20. 3. Hän on syntynyt Suonenjoella. Valmistuttuaan metsäteknikoksi Nikkarilan metsäkoulussa v. 1934 ja oltuaan n. vuoden ajan Uudenmaan-Hämeen metsänhoitolautakunnan palveluksessa otettiin hänet yhtiöömme silloisen Karkkilan ostopiiriin alaiseksi metsänostajaksi.

Myöhemmin hän on toiminut Lopen ja Pyhäjärven piirissä. Hänen pääasiallinen toimintansa on ollut lähinnä omissa metsissä suoritettavien erilaisten hankinta- ja hoitotöiden valvonta. Vakavan sairauden jälkeen hän on v:sta 1953 lähtien toiminut vanhempana työnjohtajana sekä erilaisissa erikoistehtävissä. Tunnollisena ja taitavana metsäammatimiehenä on Kainulainen saavuttanut tehtävissään täyden luottamuksen.

URHO VALDEMAR PASANEN

metsätyönjohtaja Kivijärveltä täyttää 50 vuotta 24. 4. Nuoruudestaan alkaen Pasanen on toiminut yhtiön metsä- ja uittotöissä. Suoritettuaan Suupohjan maamieskoulun kurssin hän tuli työnjohtajaksi Kivijärven piiriin v. 1945. Hänet tunnetaan tunnollisena ja ahkerana työnjohtajana, jonka tehtäviin ovat etupäässä kuuluneet omien metsien hakkuu-, ajo- ja metsänhoitotöiden valvonta. Toimensa ohella hän on osallistunut mm. paikkakunnan maamiesseuran toimintaan.

JUANTEHDAS

ELIS TAIPALE

apulämmittäjä täyttää 60 vuotta 18. 3. Hän on syntynyt Jyväskylässä. Metallialalla työskentelyn hän aloitti Jyväskylän kaupungin vesijohtolaitoksen korjauspajalla, mistä hän siirtyi Helsinkiin toimien eri liikkeiden putkiasentajana ja viilajana 19 vuotta. Viimeksi hän palveli Helsingin kaupungin kaasulaitoksella. Juantehtaan palvelukseen korjauspajalle viilajaksi ja putkiasentajaksi hän tuli v. 1946. Viime vuosina hän on työskennellyt eri osastoilla. Viime vuoden loppupuolella hän siirtyi höyrykeskukseen.

Heikki Räsänen

Elis Taipale on kuulunut aktiivisena urheilumiehenä useihin urheiluseuroihin ja harrastanut painia sekä hiihtoa. Jyväskylässä ollessaan hän kuului Jyväskylän Veikkoihin ja perusti urheiluseura Lohen, jonka puheenjohtajana toimi kymmenisen vuotta. Helsingissä hän oli perustamassa urheiluseura Jouta ja kuului sen johtokuntaan. Juankosken Pyrkivän johtokunnan jäsenenä hän on ollut vuodesta 1946 alkaen ja toiminut seuran puheenjohtajana kuusi vuotta. Hän kuuluu seuran palkintotuomaristoon. Hänen muista harrastuksistaan mainittakoon kuorolaulu ja näytelmäharrastus. Hän on kuulunut Jyväskylän Veikkojen sekakuoroon ja Juankosken Työnlaulajiin. Näytelmäharrastus virisi hänessä jo nuorena. Hän kuuluu nykyisinkin Juankosken Näytelmäkerhoon.

KAARLO PAANANEN

insinööri täyttää 50 vuotta 6. 3. Hän on syntynyt Savonlinnassa. Suorittuaan Savonlinnan lyseossa keskikoulun hän jatkoi opintojaan Tampereen teknillisessä opistossa valmistuen insinööriksi konerakennusosastolta v. 1933. Asevelvollisuusajan päätyttyä hän toimi Enso-Gutzeit Oy:n Kaukopään tehtailla vv. 1934—1941. Sen jälkeen vuoteen 1946 hän oli keskusvarikko 6:n korjauspajojen teknillisenä johtajana, minkä jälkeen hän oli lyhyehkön ajan Sammon Rulla Oy:n palveluksessa Kuopiossa ja Kalso Oy:llä. V. 1948 hän tuli Kymin Oy:n palvelukseen insinööriksi Kymin korjauspajaan. V. 1957 hän siirtyi Juantehtaalte ja toimii nykyisin sahan ja tehtaan apuosastojen päällikönä. Hän on täydentänyt ammattitietojaan osallistumalla ammattialansa kursseille.

Kunnallisessa toiminnassa ins. Paananen on ollut mukana ja kuulunut mm. Kuopion työasiainlautakuntaan. Hänen

Sulo Narsakka

harrastuksistaan on ennen muita mainittava urheilu ja etenkin luistelu. Pikaluistelua hän on harrastanut nuoruudesta saakka ja saavuttanut mestaruuden vv. 1932—1933 SM-kilpailujen 500 ja 1500 m:n matkoilla. V. 1933 EM-kilpailuissa Viipurissa hän sijoittui yleispisteissä kolmanneksi ja 500 ja 1500 m:n matkoilla toiseksi. Hän on osallistunut Suomi—Norja luistelumaatotteluun kahdesti ja kilpaillut Ruotsissa, Norjassa ja lukemattomissa kilpailuissa kotimaassa. Suomen Luisteluliiton jäsen hän on ollut jo yli kymmenen vuotta, SVUL:n Kymenlaakson piirin johtokuntaan hän kuului vv. 1950—1957 luistelujaoston puheenjohtajana, SVUL:n Savon piirin johtokuntaan vuodesta 1959 ja luistelujaostoon vuodesta 1958 lähtien, Kuusankosken Urheiluseuran johtokuntaan hän kuului vv. 1949—1957 ja toimi puheenjohtajana vv. 1953—1957. Juankosken Kuohun johtokunnan varapuheenjohtajana hän on ollut vuodesta 1958 lähtien. Hän on kasvattanut monia nuoria pikaluistelijaita, joista jotkut ovat saavuttaneet loistavia voittoja kansainvälisillä kilpailuilla. Häneltä riittää edelleenkin aikaa ja kiinnostusta pikaluistelun pariin pyrkivän nuorison keskuudessa. Tunnustukseksi urheilun parissa suorittamastaan ansiokkaasta työstä hänelle on myönnetty mm. opetusministeriön hopeinen ansiomitali, Suomen Luisteluliiton ansiomitali, SVUL:n Kymenlaakson piirin ja Kuusankosken Urheiluseuran kultainen ansiomerkki, Hollannin Luisteluliiton ansiomerkki ja Japanin Luisteluliiton viiri. Ins. Paananen on kuulunut Kuusankosken Insinöörit r.y:n. Nykyisin hän on Juankosken Metsäpojat-partiolippukunnan vanhempainneuvoston puheenjohtaja. Maanpuolustustyöhön hän on osallistunut jo ennen sotia. Talvisodan aikana hän toimi aliupseerikoulun johtajana ja jatkoso-

dassa sotateollisuuden palveluksessa. Hän on sotilasarvoltaan kapteeni. Hän on saanut useita kunniamerkkejä.

HEIKKI RÄSÄNEN

apulämmittäjä täyttää 50 vuotta 13. 3. Hän on syntynyt Kaavilla. Yhtiön palvelukseen puuhiomoon hän tuli v. 1928, jonka jälkeen hän on työskennellyt puuhiomossa ja kartonkitehtaassa eri ammateissa. V. 1959 hän siirtyi höyrykeskukseen.

Heikki Räsänen on Karjalankosken kansakoulun johtokunnan varapuheenjohtaja ja koulun taloudenhoitaja. Hän kuuluu Juantehtaan Sairaus- ja hautausapukassan johtokuntaan. Aikaisemmin hän kuului Juantehtaan tehdaspalokuntaan pitkähkön ajan. Hän on Juankosken Kuohun perustajajäsen ja harrasti nuorempana hiihtourheilua. Maanpuolustustyössä hän oli mukana ennen sotia. Vapaa-ajat kuluvat kalastuksen parissa.

TAAVETTI LIPPONEN

höyrykattilan hoitaja täyttää 50 vuotta 23. 4. Hän on syntynyt Juankoskella. Hän tuli yhtiön palvelukseen maatalousosastolle apupojaksi v. 1925, jonka jälkeen hän palveli eri osastoilla kunnes v. 1933 siirtyi höyrykeskukseen apulämmittäjäksi ja v. 1936 kattilan hoitajaksi. Hän on kuulunut tehtaan turvallisuustoimikuntaan.

SULO NARSAKKA

kartonkimestari täyttää 50 vuotta 24. 3. Hän on syntynyt Simpeleellä. Yhtyneet Paperitehtaat Oy:n Simpeleen tehtaan palveluksessa hän oli vv. 1925—1937. Juantehtaan palvelukseen hän tuli v. 1937 kartonkitehtaaseen kartonkimestariksi, missä toimessa palvelee edelleen. Vv. 1945—1946 hän kävi Varkaudessa Walter Ahlströmin teknillisen koulun ja valmistui paperiosastolta paperiteknikoksi. Hän on suorittanut Teollisuuden Työjohto-opiston kurssin v. 1951. Hän kuuluu tehtaan turvallisuus-, aloite- ja urheilutoimikuntaan sekä tuotantokomiteaan.

Mestari Narsakka harrasti nuorempana yleisurheilua. Hän on Simpeleen Urheilijoiden perustajajäsen ja toimi seuran sihteerinä v. 1936. Juankosken Kuohun puheenjohtajana hän oli vuoden ja kuuluu edelleen seuran palkintotuomaristoon. Näytelmäharrastus kuului myös nuorempana hänen vapaa-ajan harrastuksiinsa. Nykyisin hän viettää kesäiset vapaa-aikansa kesämökkinsä läheisillä kalavesillä.

Manan majoille

Joulukuun 5 pnä kuoli bobinirullaa- ja Arvi Hietanen Kymin paperitehtaalta työpaikallaan äkilliseen sairauskohtaukseen. Hän oli syntynyt Jaalassa kesäkuun 24 pnä 1899. Yhtiön palvelukseen Kymin paperitehtaalle kalanterikoneen apumieheksi hän tuli v. 1922. Vuodesta 1928 lähtien hän toimi kalanterikoneen käyttäjänä vuoteen 1958, jolloin hän siirtyi bobinirullaa-jaksi.

Arvi Hietanen oli erittäin pidetty sekä työtoveriensä että ystäviensä parissa. Häntä jäivät lähinnä kaipaamaan puoliso ja lapset perheineen.

Arvi Hietanen

Yllättäen tuli joulukuun 30 pnä Voikan rakennusosastolle tieto puuseppä Vilho Niemelän poismenosta. Hän oli syntynyt Iitissä maaliskuun 25 pnä 1903. 57:stä ikävuodestaan hän ehti olla neljä vuosikymmentä yhtiömme palveluksessa. V. 1920 hän tuli työhön Voikan paperitehtaalle. Työskenneltyään sen jälkeen pari vuotta korjauspajalla hän siirtyi v. 1924 puusepäksi rakennusosastolle.

Vilho Niemelä

Taitavana ammattimiehenä Vilho Niemelä suoritti merkittävän päivätyön. Ammattitaito, aloitekyky ja ahkeruus olivat hänen parhaita ominaisuuksiaan. Tekemistään ratkaisevista aloitteista hänet palkittiin. Koti ja puutarha olivat Niemelän toinen työkenttä. Uutteen käden jälki on sielläkin näkyvissä.

Poismennyt jäi lähinnä kaipaamaan puoliso ja kaksi poikaa perheineen.

Toimituksen tuolilta

Pakistaanpa tällä viimeisellä sivulla vielä samasta asiasta kuin tämän numeron alkukirjoituksessa.

Muistamme hyvin sen päivän, jolloin saimme ensimmäiset murtomaasukset. Sitä ennen olimme lasketellut mäkeä kymmenlatuskoilla ja hiihtänyt pitkillä sivakoilla. Se oli näet silloinen suksimalli sellainen museokapineen näköinen. Murtomaasuksi teki vasta tuloaan, mutta aiheutti pian täydellisen vallankumouksen hiihtomaailmassa. Sukset lyhenivät ja muuttivat muutenkin muotoaan. Sauvatkin lyhenivät ja umpipuiden tilalle tuli kevyet rotinkiset. Nahkamäystimet vahvistettiin rautasiteillä ja pian keksittiin oikein lukolliset.

Nyt on hiihtämisestä tullut tiede. Ilmoitat pituutesi ja painosi, ja saat

sentilleen oikean pituiset sukset ja sauvat. Vähän jää sentään itsellesikin valinnan varaa. Voit ostaa sukset ruskeina, punaisina, sinisinä tai luonnonvärisinä. Voit valita myös mieleisesi siteet lukuisten mallien joukosta. Ja jonkin verran on jäänyt tilaa vielä periaatteelliselle kannanotollekin. Hyväksytkö yhdestä puusta tehdyn vai liimatun suksen. Molempia on tarjolla. Jos haluat suksen säilyttäneen sen verran alkupe-
ränsä, että taitava suksiseppä on tehnyt sen yhdestä puusta, niin osta tällaiset klassilliset murtomaasukset. Jos taas uskot tekniikan viimeiseen sanaan, maksa vähän enemmän ja osta hienot liimatut. Pääasia on, että saat sukset allesi ja sivautat latusille haukkaamaan raitista ilmaa. Kyllä siinä matka taittuu, olipa sukset yksipuiset tai liimatut, kunhan on ruista ranteissa ja palkeet sekä pumppu kunnossa.

Vähintään yhtä suuri vallankumous on tapahtunut hiihtoausteis-

sa. Jos entiseen aikaan oli ylläsi vil-lapaita ja -pipo, niin näytit jo malli-hiihtäjältä. Nyt pitää olla hiihtohousut, koreat anorakit ja huput ja hyvät monot. Samalla sekä käytännöllinen että silmänruokaa tarjoava vaateparsi, miehillä ja naisilla samanlainen, mutta tietysti naisväellä koreampi. Väliin tuntuu siltä kuin pukeutuminen hiihtoaasuun olisikin tullut pääasiaksi. Muotia sitä on tälläkin alalla noudatettava, mutta tuleehan siinä sivussa hiih-dettyäkin.

Tapaa niitä silloin tällöin vielä vanhan kansan edustajiakin, joilla on suksissaan mäystimet ja päässä karvahattu. Ja yhtä hyvin se näkyy käyvän hiihto myös heiltä, yhtä hyvin saavat hien nousemaan pintaansa. Hyvää lylyn lykyä vaan, vanhat hiihtoveteraanit.

Toivotamme lukijoillemme reipasta hiihtomieltä, kirkkaita kevättälvisia ilmoja ja luistavaa keliä.

T u o m o

Tehtaan savuja kevättalven kirkkaassa auringonpaisteessa.
Kuva oli näytteillä Kymi-Yhtymän järjestämässä valokuvausnäyttelyssä
Kuusankoskella 31. 1.—1. 2.

